
FİNANS

Özel İhtisas Komisyonu Raporu

2014

Rapor içinde belirtilen görüşler komisyon katılımcılarının ve raportörün görüşlerini yansıtmaktadır.

Bu görüşler Trakya Kalkınma Ajansını bağlamamaktadır.

İÇİNDEKİLER

TABLolar.....	3
ŞEKİLLER	3
1. Giriş.....	4
2. Finansal Erişim	5
2.1. Finansal Erişim için Neler Yapılmalı?	9
2.2. Finansal Erişim Konusunda Türkiye'nin Dünyadaki Genel Durumu	10
2.3. Karlılık, Risk ve Finansal Erişim	11
2.4. Kredi Garanti Sistemleri	13
2.5. Sigortacılık ve Ekonomik Kalkınma	14
2.6. Karbon Ekonomisi	15
2.6.1. Emisyon Miktarlarını azaltmak için Kurulan Mekanizmalar	15
2.6.2. EU-ETS Piyasası Nasıl Çalışıyor:	15
2.6.3. Senaryolar.....	15
2.6.3.1. Bölgesel Farklılıklar (Regional Divergence):.....	16
2.6.3.2. Gecikmekli Etki (Delayed Action):.....	16
2.6.3.3. Stern Etkisi (Stern Action):	16
2.6.3.4. İklim Bozulması (Climate Breakdown) :	16
2.6.4. Karbon Finansmanı	17
2.6.4.1. Karbon Finansmanı ve Krediler	18
2.7. Mikro Kredi ve Mikro Sigorta.....	18
2.8. Türkiye Ve Trakya Genelinde Finansal Erişim Ve Bankacılık Verileri.....	18
3. GZFT Analizi.....	19
3.1. Güçlü yönler:	20
3.2. Zayıf yönler:	21
3.3. Fırsatlar	22
3.4. Tehditler.....	23
4. Hedefler, Stratejiler, Faaliyetler.....	23
5. Sonuçlar	27
Kaynak: Türkiye Mikro & KOBİ Finansman Programı	28
KAYNAKÇA	31
EKLER:	32

TABLULAR

Tablo 1 Dünya Finansal Kapsama Verisi	32
Tablo 2 Türkiye Finansal Kapsama Verisi	33
Tablo 3 Krediler	34
Tablo 4 Mevduat	34
Tablo 5 Kişi Başı Değerler	35
Tablo 6 Oranlar	35
Tablo 7 Bireysel Bankacılık	36
Tablo 8 Şubeler	36
Tablo 9 Sektörel Krediler	37
Tablo 10 İstihdamın Sektörel Yapısı (2010)	38

ŞEKİLLER

Şekil 1: Dünya Nüfusunun Finansa Erişim Haritası.....	11
Şekil 2: Değer Zinciri Aktörleri Arasında Finansman veya Hizmet Akımı Şeması.....	28
Şekil 3: Toplam Nakdi Krediler	39
Şekil 4: Takipteki Alacaklar	40
Şekil 5: TRY Mevduat	41
Şekil 6: DTH Mevduat	42
Şekil 7: Toplam Mevduat	43
Şekil 8: Kişi Başı Nakdi Kredi	44
Şekil 9: Kişi Başı Tasarruf Mevduatı	45
Şekil 10: Kişi Başı Toplam Mevduat	46
Şekil 11: Tüketici Kredileri	47

1. Giriş

Kalkınmanın en önemli göstergelerinden biri sermaye birikimindeki artıştır. Nicel artışın yanı sıra nitel anlamda iyileşmede önemlidir. Sermaye artışında izlenen yol söz konusu bölgenin demografik ve coğrafi özellikleri ile doğrudan ilintilidir. Sermaye artışı için çoğunlukla başlangıç sermayesine ihtiyaç bulunur. İş koluna göre başlangıç sermayesinin miktarı ve vadesi değişmektedir. Kalkınmaya destek amaçlı kuruluşların amacı bölgenin kalkınma vizyonuna ilişkin amaçlara ulaşmada bölgeye destek sağlamaktır. En önemli araç ise finansman desteğidir. Finansman desteği direk ve dolaylı olabilir. Destek finansal kurum ve girişimcilerin finansman bilgi beceri ve kapasitesini geliştirmeye yönelik de olabilir.

Finansal gelişim ve istikrarı sağlayan araçlar içerisinde en fazla uygulama kredi, teşvik/hibe, vergi muafiyetleri ve sigortalar alanında oluşmuştur. Kalkınma politikaları bu araçlar vesilesi ile yönlendirilmiş ve gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Bu araçların hangi iş kollarında ve kimlere kullanılacağı kalkınma vizyonunun ve bölge risk profilinin bir fonksiyonudur. Vizyon ve risklilik birbirinden ayrı değerlendirilemez. Değerlendirildiği takdirde vizyon ve hayallerin iç içe geçme ihtimali oluşacaktır.

Bu araçların kullanımının bir fiyatı vardır. Bu fiyat risk bazlı olarak hesap edilir. Burada risk amaçlardan sapma ile ölçülür. Örneğin kalkınma vizyonu öğelerinden herhangi birine ulaşmayı sağlayamama ihtimali yüksek olan bir aracın fiyatı (maliyeti) diğerlerine oranla daha yüksek olacaktır. Riski bertaraf etmenin en önemli yollarından biri çeşitlendirmedir. Tam çeşitlendirme olduğunda sistemik risk ortadan kalkacak söz konusu bölgede kalkınma amaçlarına ulaşılabilinecektir.

Kalkınmanın finansmanında görev alacak araçlara ihtiyaç duyulur. Bu kurumlar genellikle bankalar, kredi birlikleri, ve sigorta şirketleri gibi kuruluşlardır. Özellikle bankalar ve sigorta şirketlerinin birincil amacı karlılıktır. Kalkınmanın dolaylı olarak karlılığı arttıracığı gerçeğinin farkında olsalar dahi kalkınma onlar için ikincil önemde kalır. Dolayısı ile kalkınmayı sağlamakla yükümlü kuruluşlar bankalar ve sigorta şirketleri için cazip ortamı oluşturmak ve var olan cazibeyi ortaya çıkarmak durumundadır. Bu amaç doğrultusunda finansman sağlayan ile yararlanan arasındaki enformasyon kıtlığı mümkün olduğunca azaltılmalıdır. Finansman kararında iki tip hata yapılabilir, bunlar aynı zamanda istatistiki olarak birinci ve ikinci tip hata olarak anılır. Birinci tip hataya düşen karar sistemi kredi verilmesi gereken, sigortalanması gereken yada hibe, teşvik ve benzeri finansman araçlarına

ulaşması gereken kişileri riskli ve/veya önemsiz olarak sınıflar iken ikinci tip hataya düşen sistem ise bunun tam tersini yapar yani dönüşü hiç olmayan ya da vizyondan ilgisiz getirisi olan finansman kararı verir. Bu hataları minimuma indirmenin yolu bölgenin risk profilinin şahıs, işletme, ürün, coğrafi bölge gibi öğeler bağlamında çıkarılmasıdır. Asimetrik enformasyonun azalması ile her iki tarafında yani finansör ve yararlanın daha karlı olduğu finansman ilişkilerine müsait kapasiteye ulaşılma ihtimali artar.

Finansal erişim (access to finance) ve finansal kapsama (financial inclusion) ile kalkınma arasında güçlü bir bağ olduğu kabul edilmektedir. Toplumdaki her kesimin uygun finansmana erişimi toplumlarda gelişimin en önemli göstergelerinden biri olmuştur. Bu sebeple kalkınmadan sorumlu kuruluşlar finansal eğitim ve finansal kapasite arttırımı gibi kavramları içeren proje ve uygulamaları daha sık gündeme almaktadırlar.

Bu rapor çerçevesinde evvela finansal erişim ve kalkınma ilişkisine dair literatür bulgularına yer verilecek ve bu vesile ile dünyadaki durum aktarılacaktır. Finansal eğitim ve erişim konularında TCMB tarafından yayınlanmış raporlara değinilecektir. Daha sonra borçlanma için uygun ortamın teorik ve pratik altyapısı tartışılacaktır. Türkiye ve akabinde Trakya koşulları ve 2023 projeksiyonu çerçevesinde kalkınmanın finansmanı için argümanlar takep ve envanter ortaya konacaktır.

Uluslararası literatürün özetlenerek rapora eklenmesini sağlayan öğretim görevlisi sayın Neslihan Vural'a teşekkür ederiz.

Karbon piyasaları ile ilgili tartışmalara yaptığı katkılarından dolayı TCMB uzmanı sayın Ömer Kayhan Seyhun'a teşekkür ederiz.

2. Finansal Erişim

Finansal Erişim, makul maliyetlerle makul derecede kaliteli finansal hizmet arzını ifade etmektedir. Burada kullanılan makul kalite ve maliyet nesnel ölçütlere göre belirlenmektedir¹. Belirtmekte fayda vardır ki burada belirtilen maliyetler yalnızca maddi değil maddi olmayan maliyetleri de içermektedir.

¹Thorsten Beck, Asli Demircuc,-Kunt, and Patrick Honohan - Access to Financial Services:Measurement, Impact, and Policies

Anlam karmaşası yaratmaması için finansal hizmet kullanımı hizmetin tüketilmesi demektir. Bu noktada iki kavram arasındaki fark arz ve talep arasındaki farktan kaynaklanmaktadır. Finansal erişim arz yönünü oluştururken hizmet kullanımı talep yönünü oluşturmaktadır.

Finansal erişim kavramı literatürde henüz çok fazla çalışılmasa da şimdiye kadar yapılmış olan çalışmalar bize finansal erişimin büyüme üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Bu nedenle özellikle düşük gelir seviyesine sahip bölgelere finansal erişim sağlanması da önem kazanmıştır. Konuyla ilgili gelişmelere baktığımız zaman özellikle hane halkında mikrofinans ürünlerinin kullanımında olumlu gelişmeler gözlenmiştir².

Finansal erişim deyince akla ilk gelen mevduat ve kredi rakamlarıdır³. Ancak finans piyasalarını yalnızca bankaların sunmuş olduğu kredi ve mevduat ürünleri ile sınırlı tutmak sığ bir yaklaşım olacaktır. Gerek para gerek sermaye piyasalarına toplumun tüm kesimlerinin erişiminin sağlanması, yalnızca ülkenin gelişimi üzerinde değil, sağlıklı ve kayıt altında bir ekonomi için de olmazsa olmaz bir yapıdır.

Bilindiği üzere ülkedeki refahın artırılması için finans piyasalarının rolü oldukça önemlidir. Nitekim finansal derinliğe sahip ülkelerin daha hızlı büyüdüğü, gelir dağılımında eşitsizliğin azaldığı, kayıtlı çalışan sayısının arttığı gözlenmiştir⁴.

Finansal erişimin zıt anlamlısı olarak yorumlayabileceğimiz finansal dışlama ise ekonomik kalkınma üzerinde fren etkisi yapmaktadır. Toplumun herhangi bir kesiminin finansal piyasalardan dışlanması özellikle gelir dağılımında eşitliği bozan bir etki yapmaktadır. Yapılan akademik çalışmalarda oluşturulan bir çok modelde gelir seviyesi düşük insanların beşeri ve fiziksel sermaye birikimine erişmesinin engellendiği görülmüştür.

Finansal erişimin eksikliğinin gelir dağılımına negatif etkisi vardır. Ancak tek etkisi bu değildir, büyümeyi engellemenin de yanı sıra bir çok faydalı yatırım projesinin reel sektöre kazandırılmasını da engellemektedir. Kalkınma ile ilgilenen bir çok ekonomist gelirin yeniden dağılımına ve bunun için de finansal anlaşmazlığı çözmeye odaklanmıştır. Çünkü finansal

²Thorsten Beck, Asli Demirgüç, Kunt, and Patrick Honohan - Access to Financial Services: Measurement, Impact, and Policies

³Thorsten Beck ad Asli Demirgüç Access to Finance: An Unfinished Agenda

⁴Thorsten Beck ad Asli Demirgüç Access to Finance: An Unfinished Agenda

erişim eksikliğin gelir dağılımı üzerinde sürekli etkisi vardır.Bu etkilerin yanı sıra finansal erişim ile insanlığın gelişimi arasında birkaç istisna dışında kuvvetli pozitif korelasyon olduğu saptanmıştır⁵.

Son dönemde araştırmacıların hane halkı ve firmaların resmi finansal servislere erişimi de araştırmaya başlamıştır⁶.Daha kapsayıcı bir finansal sistem inşa etmek üzerinde yapılan çalışmalar gelir dağılımının da yeniden dağıtılmasına felsefi bir bakış açısı kazandırmıştır.

Gelirin yeniden dağıtılmasını sağlamanın amacı iyi işleyen finansal sistemin sağladığı fırsatlardan elde edilen çıktıyı eşitlemekten kaynaklanmaktadır.

Finansal erişim ile ilgili yapılan çalışmalardan oluşan bir diğer çıktı da rekabetçi pazarlarda limit dışı kredilerde eşitsizlik varken rekabetin düşük olduğu pazarlarda tüm kredilerde eşitsizlik olduğudur⁷. Eşit erişim ile ilgili bulgular ise, rekabetin yüksek olduğu pazarlarda banka kredi limitleri ve banka dışı kredi limitlerine erişim eşit gözükmektedir.

Finansal erişimi genişletmek, finansal dışlanmanın azaltılması, mali sektörün teşvik edilmesi olumsuz etkilerin azaltılması açısından önemlidir. Hangi finansman türünün hangi kanalının hangi kitleye olumlu etki yaptığını bilmek önemlidir.Bu veriler kalkınma ve yoksullukla mücadelede önemlidir.

Bir ülkede finansal derinliğin en temel göstergesi kişi başına düşen milli gelirdir. Kişi başına düşen milli gelirin dışında yetişkin okuryazarlığı ve kentleşme de finansal derinlik için önemli faktörlerdir.Ayrıca bilgi seviyesi, eğitim, ulaşım, telefon ve internet kullanımının da finansal erişim üzerinde pozitif etkileri saptanmıştır⁸.

⁵Karlyn Mitchell , Douglas K. Pearce Lending technologies, lending specialization, and minority access to small-business loans

⁶ Thorsten Beck ad Aslı Demirgüç Access to Finance: An Unfinished Agenda

⁷Karlyn Mitchell , Douglas K. Pearce Lending technologies, lending specialization, and minority access to small-business loans

⁸ Karlyn Mitchell , Douglas K. Pearce Lending technologies, lending specialization, and minority access to small-business loan

Finansal dışlanmanın sosyal dışlanmanın bir yansıması olduğu kişi başına milli gelirin düşük olduğu ülkelerde nispeten gelir eşitsizliğinin daha yüksek seviyede olduğu görülmektedir. Özellikle okuryazarlığın ve şehirleşmenin düşük olduğu yerlerde finansal erişim de düşük gerçekleştiği gözlenmiştir⁹.

Bankacılık sektörü açısından duruma baktığımız zaman finansal katılımın sağlanmasında takipteki alacakların negatif etkisi göze çarpmaktadır. Bankacılık alanında bir diğer negatif etki de yabancı sermayeli bankalardan kaynaklanmaktadır. Bankacılık sektöründe kamu sermayesinin ise herhangi bir etkisi gözlenmemiştir. Son olarak faiz oranları ve finansal katılım arasında ilgi görülmemiştir.

Finansal sistemin en yüksek olduğu ABD’de bile nüfusun belli bir kısmının yalnızca en temel finansal enstrümanları kullandığı, bir kısmının ise tasarruf, çek ya da emeklilik hesabı dahi olmadığı görülmektedir. Finansal katılıma dahil olmayan nüfusun Kanada, Almanya ve İsviçre’nin ABD’den %3 oranında daha az olduğu görülmüştür. Dünya’nın diğer bir ucuna Kenya’ya baktığımız zaman ise nüfusun %90’ının finansal erişimden yoksun olduğu görülmektedir¹⁰.

Ancak burada belirtmek gerekir ki ABD’de finansal sisteme dahil olmayanların nedenlerine baktığımız zaman sisteme olan güvensizlik ve gizlilik endişeleri ön plana çıkarken, görece yoksul ülkelerde finansal erişimin sağlanamamasının sebebi finansal ve insan kaynaklarının yetersizliğidir. Bu nedenlerin yanı sıra anket çalışmasında yüksek işlem maliyetleri bankalara coğrafi uzaklık ve finansal sistemde kurumsallığın zayıf olması da finansal piyasalara katılımın düşük kalmasına neden olmaktadır.

Bu noktada önemli sayılabilecek bir diğer bulgu da Amerika’daki göçmenlerin durumudur. Finansal sisteme dahil olmayanlar içindeki en yüksek pay göçmenlere aittir. ABD’de göçmenlere odaklanmak sabit durumların dışında bireyin farklı bir çevrede yetişip daha sonra

⁹ Una Okonkwo Osili and Anna Paulson- What Can We Learn about Financial Access from U.S. Immigrants? The Role of Country of Origin Institutions and Immigrant Beliefs

¹⁰Una Okonkwo Osili and Anna Paulson- What Can We Learn about Financial Access from U.S. Immigrants? The Role of Country of Origin Institutions and Immigrant Beliefs

değişen davranışlarını incelemek açısından önemlidir. Bu nokta ülkemizde iç göç sonrası duruma da ışık tutmamıza yardımcı olacaktır.

Amerika’da göçmenlerin esas ülkelerindeki finansal kurumlar hakkındaki görüşlerini korudukları görülmüştür. Ancak bu durum finansal erişimi genişletmek için bir potansiyel olduğunu göstermektedir. Göçmenlerin maddi durumları, eğitim seviyeleri gibi bireysel şartların da yine finansal sisteme entegre olmalarında önemli bir role sahiptir. ABD’de kurumsal reformların gerçekleştirilmesi, güvenilir ve çok yönlü gelişimin sağlanması, mali ve ticaret politikaları ile adli ve siyasi yapının gelişmişliği, göçmenin ana ülkesindeki güvensizliklerden kurtulmasını sağlamaktadır.

2.1. Finansal Erişim için Neler Yapılmalı?

Finansal erişimin sağlanmasında bankaların alternatif dağıtım kanallarının yanı sıra şube ağlarının da yaygınlaştırılması doğrudan etki yapacaktır. Sistemin güvenilirliği, gözetim ve denetiminin sağlanması da finansal erişimde dolaylı etki meydana getirmektedir¹¹. Güvenli saklama ürünleri, ödeme servisleri, yatırım servisleri ve borsa katılımı finansal erişimin geniş kesimlere yayılması açısından büyük önem taşır¹².

Kurumsal reformlar, güvenilir mali piyasalar, servet yapısı gelir dağılımı ve eğitimin kontrol altında ve eşit dağılması önemlidir. Dolayısıyla finansal dışlanma için yalnızca yoksulluğu neden olarak göstermek yetersiz bir açıklama olacaktır. Finansal erişimde istenilen seviyeye ulaşılması kurumsal reformların gerçekleştirilmesi ile de yakından ilgilidir.

Bunların yanı sıra kırsal alanların büyüme çevresinin dışında tutulması, tarımda finansal katılımın diğer sektörlerin altında gerçekleşmesi, kırsal alanda şube ağlarının yaygın olmaması ve bu durumun ticari bankalar tarafından öncelikli görülmemesi, kırsal kesimde yaşayan insanların ayrımcılığa maruz kalmaları, yoksullara finansal hizmet sunmada isteksiz davranılması finansal erişim açısından oldukça önemli negatif etkiler yaratmaktadır.

¹¹Una Okonkwo Osili and Anna Paulson- What Can We Learn about Financial Access from U.S. Immigrants? The Role of Country of Origin Institutions and Immigrant Beliefs/ Thorsten Beck, Asli Demirgüç, Kunt, and Maria Soledad Martinez Peria, Banking Services for Everyone? Barriers to Bank Access and Use around the World

¹²Una Okonkwo Osili and Anna Paulson- What Can We Learn about Financial Access from U.S. Immigrants? The Role of Country of Origin Institutions and Immigrant Beliefs / Mohammad Shafi , Ali Hawi Medabesh , Financial Inclusion in Developing Countries:Evidences from an Indian State

Eğer biz sürdürülebilir kalkınmayı hedefliyorsak, finansal erişimi toplumun her kesimine yaymak zorundayız. Gelir dağılımında adaletin sağlanması ve sağlıklı bir toplum için toplumun hiçbir kesiminin finansal dışlamaya maruz kalmaması gerekmektedir.

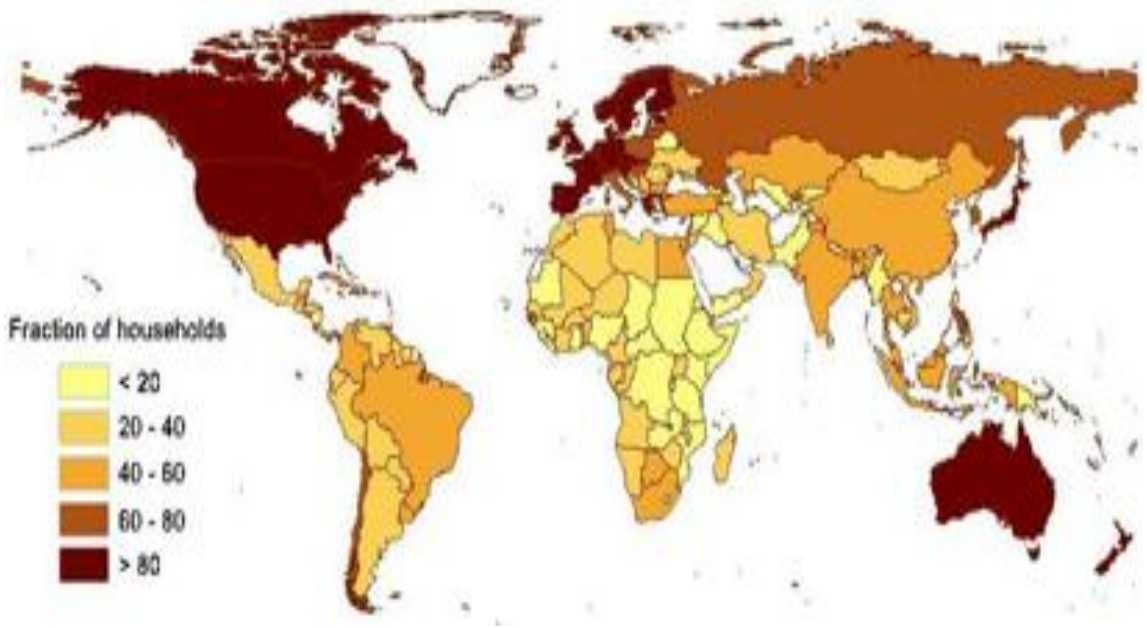
Finansal erişimi özellikle eğitim düzeyi düşük bölgelerde yaygınlaştırmak için de devlet, bankalar, STK'lar ve Üniversitelerin gelir getirici faaliyetler önermesi, eğitim desteği sağlanması, devletin bankalara özel fon sağlaması önemlidir.

Finans sektöründe risk ile getiri arasında pozitif olan bir ilişki olduğu düşünülmektedir, ve getiriye maksimize eden stratejilerde risk iştahının yüksek olması tolere edilmektedir. Bu yaklaşım finansal erişim üzerinde negative bir etki yaratabilir. Ayrıca risk ve getiri arasında her zaman pozitif bir ilişki yoktur.

2.2. Finansal Erişim Konusunda Türkiye'nin Dünyadaki Genel Durumu

Dünya Bankası tarafından Honohan (2007)'in verilerine dayalı olarak yayınlanan makro erişim göstergeleri dünya genelinde büyük farklılıklar göstermektedir. Aşağıdaki haritada bu verilere dayanarak finansal hizmetlere erişimi olan yetişkinlerin ülke nüfusuna oranlarını göstermektedir.

Dünya finansal erişim haritasının da gösterdiği gibi, dünya genelinde bireylerin finansal hizmetlere erişimi özellikle belirli bölgelerde oldukça sınırlıdır. Birçok gelişmekte olan ülkede nüfusun yarısından fazlasının herhangi bir finansal kurumda hesabı bulunmamaktadır. Nüfusun önemli bir bölümünün finansal sistemin dışında kalması, bu ülkeler için ekonomik kalkınmada önemli bir engel teşkil etmektedir. Türkiye, haritada finansal erişimi yüksek üst iki kategorinin gerisinde, erişimi düşük en alt iki kategorinin üzerinde yer almaktadır

Şekil 1: Dünya Nüfusunun Finansa Erişim Haritası

Kaynak: Dünya Bankası.

Dünya Bankası tarafından finansal hizmetlere erişimi ölçmek amacıyla, 157 ülkenin verisi kullanılarak hazırlanan çalışmaya göre dünya makro erişim ortalaması, yüzde 41 olup, Türkiye'nin makro erişim seviyesi yüzde 49'dur. Bu durumda yetişkin nüfusumuzun yarısının finansal sistemin dışında olduğu söylenebilir. Diğer ülkelerle karşılaştırıldığında ise Türkiye dünyada 26. sırada yer almaktadır.

Avrupa Birliği'nin tüm ülkelerinin erişim skorları, Romanya dışında Türkiye'nin üzerindedir. Birçok OECD ülkesinde erişim seviyesi yüzde 95'in üzerinde olup, OECD ortalaması yüzde 90'dır. Gelişmekte olan ülkeler ortalaması ise yüzde 26'dır. Ancak, Güney Kore (yüzde 63), Suudi Arabistan (yüzde 62) ve Şili (yüzde 60) gibi bazı gelişmekte olan ülkeler, yüksek erişim skorlarına sahiptir. Türkiye, dünya sıralamasında erişim bakımından ortalamanın üzerinde, gelişmiş ülkelerin ve AB seviyesinin ise oldukça altındadır. Bu durum Türkiye'nin bu konuda alacak hâlâ önemli bir mesafesinin olduğunu göstermektedir.

2.3.Karlılık, Risk ve Finansal Erişim

Fonlamayı yapan kuruluşlar fonlamayı ekseriyetle karlılık, değer yaratma ve bazen de kalkınma hedeflerine ulaşma amaçlarına yönelik yaparlar. Burada performans ölçütü fonlamanın ya maddi ya da kalkınmaya yönelik nitel bir değer artışı sağlamasıdır. Bu amaçtan sapmalar risk olarak tanımlanır. Öyle ise tüm bu fonların fonlayıcıya maliyeti riskin bir fonksiyonudur. Bir bankanın kredi portföyünü ele alalım. Bu kredilerin 1 yıl sonraki değeri

ne kadarının geri ödendiğine bağlıdır. Öyle ise temerrüt riski yüksek bir kredi portföyü bankaya daha az değer kazandıracaktır. Bunun ölçümü risk adjusted return on capital RAROC ölçüsü kullanılarak yapılır. RAROC hesabı için borçluların ratingine (skorlama dan farklı, zira skorlama işlemi neticesinde temerrüt olasılığının hesabı her zaman mümkün olmayabilir) dolayısı ile temerrüt oranına ihtiyaç vardır.Dikkat edilirse kredinin verilip verilmemesi kararı ve daha sonra verilen kredilerden oluşan kredi portföyünün değeri temerrüt olasılığının bir fonksiyonudur. Bu olasılığın tahmini ise uzun sureli geniş bir alan çalışmasını ve teorik katkıyı gerektirir.

Girişte de değindiğimiz gibi kredi derecelendirme sistemlerinin validasyonu istatistiksel hataya bağlı olarak yapılır. Kısaca hatırlayacak olursak teşhis problemlerinde hipotezlerin testlerine ait iki tip istatistiksel hata vardır. Birinci tip hata krediyi geri ödeyebilecek kapasitede bir başvurunun geri çevrilmesi iken ikinci tip hata ise geri dönmeyecek bir kredinin verilmesi yönünde sistemin onay vermesidir.

Skorlama ve rating sistemleri genellikle ikinci tip hatanın minimizasyonunu sağlayacak şekilde tasarlanırlar. Bunun en önemli sebebi bankacılık ve finansal aracılık kuruluşlarında teftiş odaklı şüpheli bir yaklaşımın varolması ve ayrıca birinci tip hatanın daha zor ölçülebilmesidir. Bu durum, finansal erişimin ve finansal kapsamının önündeki en büyük engeldir.

Temerrüt oranının iyi ölçülememesi fonlayıcıyı teminat bazlı fonlamaya yönlendirir ki, finansal erişime ihtiyacı olan büyük bir kesim bir kez daha kapsam dışı kalarak dışlanır.Oysa teminatın varlığı kredinin kullanım amacı ile ilişkili değildir.Büyük arsaları olan bir şahıs kaliteli bir çiftçi olamayabilir, ya da arsası küçük olan bir şahıs daha başarılı bir çiftçi olabilir.Teminat bazlı fonlama söz konusu iken yatırımın konusu ve yatırımcının beklenen performansı önemli değildir.Oysa kalkınma ise fikir ve yenilik ile yakından ilintilidir.

Bu durumda finansal risk hesabının iyi ve etkin yapılması finansal erişim ve finansal kapsamının vazgeçilmez ögesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun için geniş, efektif ve dinamik bir veri tabanına ihtiyaç vardır. Sadece borçlu bilgisi değil, makroekonomik veriler, bölgeye özgü davranışsal veriler, iklim verileri, zirai veriler gibi objektif bilginin de depolanıp analiz edilmesi gerekir.

Riski en iyi sigorta şirketleri gibi, riske maruz zararı telafi etmek zorunda olan kurumlar olacaktır. O yüzden sigortalanabilirlik koşulları kredi verilebilirlik koşulları ile örtüşür. Sigortalanabilirlik kıstasları özetle:

- Büyük Rakamlar Kanunu: Sigortalanan risk sayıca çok olmalı, Başka bir deyişle sigorta şirketi riski yayabilmeli,
- Riskler birbirinden bağımsız olmalı: Birbirine bağlı riskler, risk konsantrasyonu yaratır
- Olasılıklar hesaplanabilir olmalı
- Sigorta riskinin bir kısmını başka bir kuruma devredebilmeli

O halde kredi veren kuruluşun verdiği kredilerden oluşan portföyün yukarıdaki kıstasları sağlaması durumunda risk minimumdur. Bankaların teminat problemi yanında kredi verirken kredi portföy riski bazlı fiyat yapmamaları da sigortalanabilirlik kıstasları ile çalışmadıklarının bir başka göstergesidir.

2.4.Kredi Garanti Sistemleri

Tekrarlayalım, KOBİ'lerin önündeki en büyük engel teminat problemidir ve ülkemizde de BASEL II tavsiyelerine rağmen kredi skorlama teminat üzerinden yapılır. Kredi garanti sistemleri, işletmelerin kullandıkları kredilerin tamamının veya belli bir yüzdesinin ödenmesini bankalara karşı taahhüt ederek işletmelere kefil olan yapılardır. Bu sistemler, çoğunlukla kredi riskinin belli bir yüzdesini üstlenmekte olup finansal kuruluşla riski paylaşmaktadırlar.

Kredi garanti sistemleri geleneksel skorlama sistemlerince kredi verilmeye layık görülmeyen fakat proje bazlı değerlendirildiğinde ya da nakit akışı bazlı değerlendirildiklerinde kredi verilebilecek işletmelerin teminat problemini çözer.

Garanti mekanizmaları, 19'uncu yüzyıl sonlarından itibaren oluşturulmaya başlanmış olmakla birlikte son yıllarda daha yaygın hale gelmiştir. İlk örnekleri 1840'larda Belçika ve Fransa'da görülmüştür. Günümüzde dünya genelinde 2.250 civarında garanti kuruluşu bulunmaktadır. En büyük ve gelişmiş mekanizmalar ABD, Japonya, İtalya ve Kanada'da bulunmaktadır.

Kredi garanti merkezleri kamu ya da özel şirketlerce kurulup yönetilebilirler.

2.5.Sigortacılık ve Ekonomik Kalkınma

Finansal erişim, finansal kapsama ve finansal derinlik konularının kalkınma için olan öneminden sıkça bahsedilmesine karşın sigortacılık ürünlerinin ekonomi üzerindeki etkilerine çok az değinilmektedir. Oysa bankacılık, yatırım ve sigortacılık piyasaları birbirinden ayrı düşünülemez.Hakikaten de son yıllarda yapılan bazı çalışmalar sigortanın yatırım ortamını geliştirmesi vesilesi ile ekonomik gelişmeye olan etkilerini saptamışlardır.Müspet yatırım ortamının yanı sıra sigorta ürünlerinin varlığı bazı yenilikçi hibrid ürünleri de ortaya çıkarmıştır. Bu tip ürünler risk yönetim tekniklerinin yokluğunda oluşturulamayacak ürünlerdir. Özellikle de afet risklerinin yüksek olduğu ülkelerde ve gelişmekte olan ülkelerde hayat dışı sigortacılığın iktisadi büyümeye etkisi ampirik olarak tespit edilmiştir.

Riskten kaçınan karakterdeki yatırımcılar ve bireyler sigorta hizmetlerinden faydalanmak koşulu ile daha riskli projelere yatırım yapabilirler.Risk havuzlama tekniği sayesinde çeşitlendirilmesi zor olan riskleri ayrıştırarak toplam kredi riskini indirgerler.

Sigortacılık piyasasının gelişmiş olması ile risk daha net ve güvenilir olarak hesap edilecektir. Örneğin yapmayı planladığı birkaç farklı projenin riskini ölçmek isteyen kişi sigorta prim değerlemesi sayesinde projelerin risk bazlı getirilerini daha iyi tespit edebilir ve iş idaresini daha tutarlı yapar. Sigortacılık sayesinde küçük ödemeler karşısında ciddi kayıplar karşılanabilir ve ekonomik hayatı sürdürülebilirliği garanti edilir.

Sigortacılığın kalkınma açısından ekonomik büyümeye etkisinden de daha önemli olan pozitif etkisi fakirlere, küçük işletmelere ve kırsal alana destek yetisidir. Mikro Sigortalar bu amaçla kullanılırlar.Çok küçük ödemeler karşılığında elzem ve acil ihtiyaçlar giderilerek ekonomik ve sosyoloji sürdürülebilirlik sağlanabilir.Dikkat edilmesi gereken bir nokta şudur.Mikro sigorta ile ulaşılan nüfus toplam nüfusun büyük bir kısmıdır.

Ülkemizde ise Prim/GSMH oranınının 50 yıllık gelişimi şöyledir:

1960'ta %0,5 ile 33 ülke arasında 31. ,

1970'te, %0,4 ile 45 ülke içinde 44. ,

1980'de %0,3 ile 52 ülke içinde 52. ,

1985'te %0,4 ile 46 ülke içinde 46. ,

1991'de %0,9 ile 52 ülke içinde 50. ,

1999'da %1,26 ile 84 ülke içinde 68. ,

2009'da ise, %1,3 ile yine 68. sırada yer almıştır.

Bireysel Emeklilik Sistemi'nin GSMH içindeki payı ise %1,5 civarındadır. (Uralcan, 2011: 55 vd.)

2.6.Karbon Ekonomisi

2.6.1. Emisyon Miktarlarını azaltmak için Kurulan Mekanizmalar

1) Avrupa Birliği Emisyon Ticareti Sistemi (EU ETS).

2) Temiz Kalkınma Düzenegi (Clean Development Mechanism)-Emisyon İndirim Birimleri (Emission Reduction Units(ERU)). Bir projeden sağlanan emisyon indirimi birimleri(ERU), projenin gerçekleştirildiği taraf ülkenin emisyon izni azalırken, ilgili projeye sermaye yatırımı yapan tarafın emisyon kullanım iznini artırmak için kullanılmaktadır.

3) Ortak Yürütme (Joint Implementation-JI): Ek: 1* (Annex A), tarafı ülkeler ile bu liste dışında kalan ülkelerle emisyon azaltımı için proje yapması durumunda emisyon almaya hak kazanmaktadır. Uygulama 2008 yılından sonra başlamıştır.

2.6.2. EU-ETS Piyasası Nasıl Çalışıyor:

Sistem sınırla-pazarla ticareti sistemine dayalıdır. Sistem arz ve talebe göre belirlenen piyasa mekanizmasına göre işlemektedir. Her sektör için bir ton CO2 birimiyle (EUA) ifade edilen belli bir kota belirlenmektedir. Bu sisteme göre merkezi otorite, genel kuralları belirleyerek her yıl belli miktarda emisyon kullanımına izin vermektedir. Her yıl, hedefler daha sıkılaştırılarak hedeflerin tutturulması sağlanmaktadır. Emisyon salınımlarını azaltan ve tahsislerinin altında gerçekleştiren şirketlerin, kullanılmayan emisyon miktarını hedeflerini aşan şirketlere emisyon satma hakları bulunmaktadır. Şirketler için diğer bir seçenek ise, daha az hava kirliliğine yol açan yeni teknolojiyi kullanmaktır. Şirketler yeni karbon kredisi veya yeni teknolojiyi kullanma tercihlerine sahiptirler.

2.6.3. Senaryolar

Son yıllarda en detaylı çalışmalardan biri Dünya Bankası ve Mercer'in (2011), Küresel Isınma ve Stratejik Varlık Yönetim Uygulamaları Raporudur. 2030 yılında küresel ısınmaya ilişkin farklı senaryoların ele alındığı rapor, olasılık hesaplamalarına dayanmaktan öte ülkelere, kurumlara yön göstermek amacıyla stratejik plan çerçevesinde ele alınan dört farklı senaryoyu içermektedir.

2.6.3.1. Bölgesel Farklılıklar (Regional Divergence):

Avrupa Birliği, Çin ve Doğu Asya'nın güçlü önderlik yaptığı ve emisyon miktarlarını düşürmek için piyasa merkezli ve denetleyici etkin bir bölgesel politika uygulamalarını ifade etmektedir. Rusya'nın emisyon miktarlarını azaltmada başarısız olacağı öngörülmektedir. Diğer taraftan ABD, Hindistan, Güneydoğu Asya ve Japonya'nın karbon salınımlarını indirmekte zorlanacağı ve ılımlı bir politika uygulacakları düşünülmektedir. Sonuç olarak, bu model yüksek derecede ekonomik dönüşüm içerdiğinden farklı bölgesel uygulamalar olması beklendiğinden, yatırımcılar açısından riskler içereceği ve piyasa oynaklığının yüksek olacağı bir durumun oluşacağını öngörmektedir.

2.6.3.2. Gecikmeli Etki (Delayed Action):

Mevcut durumda bir politika değişikliği olmamasına rağmen, 2020 yılından sonra çarpıcı bir şekilde yeni politikalar geliştirilecek ve karbon vergisi nedeniyle fosil yakıt kullanımının maliyeti çok ciddi bir şekilde artacaktır. Ekonomik dönüşümün öncüsünün kamu sektörünün olacağı beklenmekte olup özel sektörün etkisinin sınırlı kalacağı öngörülmektedir. Ancak yeni düzenlemelerle, uyumlandırma sürecindeki ciddi maliyetin ancak kamu tarafından karşılanabileceği düşünülmektedir. Ancak yeni düzenlemelerle belirsizliğin azalarak küresel iklim politikalarının çok etkin bir şekilde işleyeceği beklenmektedir.

2.6.3.3. Stern Etkisi (Stern Action):

Stern Review (2007) raporu baz alınarak oluşturulmuş bir senaryodur. Özel sektörün yenilik (inovasyon) yaratma ve politika geliştirmesi açısından diğer senaryolar ile karşılaştırıldığında en agresif senaryodur. Çok yüksek derecede uluslararası koordinasyonun olacağı ve risklerin ve belirsizliklerin düşük derecede gerçekleşeceği bir model öngörülmektedir. Yatırımcıların önünü görebilecekleri ve makul düzeyde tahminlerini gerçekleştirebilecekleri, şeffaf ve güven ortamının yüksek olduğu bir yatırım ortamının olması beklenmektedir. Ancak söz konusu dönüşüm için yüksek düzeyde ekonomik maliyetinin olacağı, buna rağmen GSYİH'ye etkisinin arka planda kalacağı bir ortamın oluşacağı düşünülmektedir. Pozitif değişimin arkasındaki motivasyonun, teknolojik gelişme ve yatırımların olacağı öngörülmektedir.

2.6.3.4. İklim Bozulması (Climate Breakdown) :

Katı fosil yakıtı kullanımına bağımlılığın devam edeceği, karbon emisyon miktarlarının çok yüksek miktarda seyredeceği, çok düşük düzeyde ekonomik değişimin yaşanacağı bir model öngörülmektedir. Risk faktörünün çok yüksek olduğu, yatırımcıların uzun dönemli yatırım ufuklarının olmadığı, katastrofik küresel felaketlerin oluşması riskinin yüksek olduğu bir dönemi ifade etmektedir. En karamsar senaryoyu içermektedir.

Mercer (2011), küresel ısınmanın riskleri artırdığını ve ülkeler ve bölgeler arası işbirliğinin kaçınılmaz olduğunu, yukarıda belirtilen tüm senaryoların ciddiye alınması gerektiğini vurgulamıştır. Tüm senaryoların, makroekonomik etkileri, teknolojik yatırımları, sektörel etkileri, iklim etkileri ve fiziksel etkileri karşılaştırılmalı olarak ölçülerek tahminlerde bulunulmuştur. Bunlardan makroekonomi politikalarındaki belirsizlik ve ısı değişikliğinin sektörlere olan etkisi ön plana çıkmaktadır.

2.6.4. Karbon Finansmanı

EUA ve CER Opsiyon BorsalarıChicago Climate Exchange (CCX) 2007'den itibaren CER opsiyonlarını listelemektedir.Dünyanın en likit borsası olan European Climate Exchange (ECX) ise EUA opsiyonlarını Ekim 2006, CER opsiyonlarını da Mayıs 2008 den itibaren piyasaya çıkarmıştır. EUA opsiyonu barındıran diğer iki borsa da Leipzigde'ki European Energy Exchange (EEX) ve NYSE-backed Green Energy Exchange'dir. NYSE-backed Green Energy Exchange'de ayrıca CER opsiyonları da işlem görmektedir.

Hem CER, hem de EUA ihtiyacı olan proje sahibi bir yatırımcı takas işlemleri sayesinde iki ürün arasındaki göreceli fiyat riskini yönetebilir. Örneğin, CER-EUA takası CDM hisselerinin maruz kaldığı riski indirgeyebilir.CDM proje sahibi CER vererek daha yüksek fiyatlı EUA alır. Böylece fiyat ve likitide riskini ortadan kaldırarak belli bir karı garantiler. Bunun karşılığında Avrupa Birliği Uyum (EU Compliance) alıcıları Avrupa BirliğiSalınım Ticareti Planı düzenlemelerince belirlenmiş limitleri dahilinde yüksek fiyatlı EUA'ya karşılık CER takası yaparak EUA satmış olurlar ve böylece en az maliyetli bir biçimde AB salınım uyumlarını dengelerler.

Spread opsiyonları için dayanak varlığın CER ve EUA fiyatları arasındaki farktır. Dolayısı ile spread opsiyon kullanım fiyatı da önceden belirlenmiş bir fiyat farkıdır. Fiyat farkı genişledikçe opsiyonun primi artacaktır.Yukarıdaki örneğe geri dönecek olursak, hem uyum alıcıları, hem de proje üretenler “spread“i de azamileştirmek niyetindedirler. Böylece takas işlemlerine alternatif ya da ek olarak, içinde CER ile birlikte uzun pozisyonda spread alım opsiyonundan oluşan bir portföy oluşturabilirler. Bu türden türev araçların 2007 den itibaren oldukça likit bir piyasası oluşmaya başlamıştır. Aşikardır ki bu dönemde CER piyasası da oldukça likit hale gelmiştir.

2.6.4.1. Karbon Finansmanı ve Krediler

Karbon emisyonunu indirgeyici reel ve finansal projeler kredi maliyetlerini düşürmektedir. Örneğin ERPA (Emission Reduction Purchasing Agreement) teminatlı kredi kullanımı nakit akışı, projenin borcun ödenmesini güvence altına almak için kreditorle yapılan asgari fiyat/satın alma (take off) anlaşmalarına uymasına yardımcı olur. Ayrıca borç verene yapılan CER ödemeleri kredi faiz oranında indirim imkan tanır.

2.7.Mikro Kredi ve Mikro Sigorta

Mikro finansman işlemlerinin kalkınmaya katkıları yüksektir. Mikro krediler birçok dökümanda değinildiğinden burada daha az bilinen Mikro Sigorta konusunu aktarma niyetindeyiz.Mikro sigorta düşük gelir seviyesindeki kişilerin genellikle fakirlik, katastrofik olaylar gibi tehlikelere karşı korunmasını ve adaptasyonunu sağlayan ürünlerdir.Bu ürünler cuzi bir prim ödemesi gerektirir ve çoğu zamanda terminal tarihinde geri ödemelidirler (BES gibi).Mikro sigortaların varlığı toplumun belirsizliklerini indirgeyerek sosyal faydayı arttırır.Mikro sigorta için dağıtım ağı çok önemlidir. Genellikle telefon operatörleri, kredi kart merkezleri gibi kitle ağına faturalandırma yapabilen kuruluşlar aracı olur. En çarpıcı örneklerden biri cenaze mikro sigorta poliçesidir.Bu poliçe sayesinde ailede yaşanan ani bir ölüm sonucunda cenaze işlemleri yüklenici tarafından takip edilir ve tamamlanır. Deprem, kuraklık, sel, kasırga vb..felaketlerin akabinde yaşama devam edebilme desteği sağlar. Özel sektör için cazip olmayan bu ürünler genellikle devlet katkısı ile yaşayabilmektedir.

2.8.Türkiye Ve Trakya Genelinde Finansal Erişim Ve Bankacılık Verileri.

Ekte, mevcut bankacılık verileri tablolatırılmıştır. Burada dikkati çeken Türkiyenin dünyanın birçok ülkesinden farksız olması ve Trakya'nın daTürkiye'nin diğer bölgelerine göre bariz farklı bir kompozisyonunun olmamasıdır. Bunun sebebi verinin toplulaştırılmış olması, ve ayrıca hem dünya ölçeğinde hem de ülke ölçeğinde erişim ve kapsama verisinin detaylı olmamasıdır.Bunun yanısıra hibe, teşvik sağlayıcı kuruluşların perfomans veya değer yaratma analizlerine ilişkin bir paylaşımlarına da ulaşılammıştır.Kar amacı güden kuruluşlarda dahi bu bir muammadır.Türkiye'de bankalar genellikle kredi başına getiri hesabını önemsememektedirler.

3. GZFT Analizi

Finans özel ihtisas komisyonu toplantısı neticesinde, Trakya bölgesine özgü kalkınmayı sağlayacak finansman araçlarına ait GZFT analizi aşağıdaki şekilde gerçekleştirilmiştir.

Güçlü	Zayıf	Fırsatlar	Tehditler
Kolay iletişim kurulabilen eğitimli insan kaynağının varlığı	Girişimcilik kültürünün gelişmemiş olması	Üniversiteler güçlendirilebilir	Tasarrufların İstanbul'da değerlendirilmesi
Kredi garanti fonunun varlığı	Bireysellik	Ab sınır ötesi işbirliği programlarından faydalanım arttırılabilir.	Mevduatsız (niteliksiz) göçün varlığı.
Güçlü teminat olabilme özelliğine sahip arazi varlığı	Bölge risk profilinin henüz çıkarılmamış olması	Bölgenin yavaş şehir kavramına uygunluğu değerlendirilebilir.	Deprem riskinin yatırımcıları ürkütmesi
Tekirdağ'ın büyükşehir olması	Bölgenin siyasi alanda etkin temsil edilmemesi (lobi faaliyetlerinin eksikliği)	Mikro kredi ve mikro sigorta ürünlerinin yaygın biçimde uygulanabilirliği	Çevresel, sosyal ve kültürel yönetim sisteminin olmaması
Tekirdağ'ın lojistik üstünlüklerinin oluşması	Finansal ürün çeşitliliğinin yetersiz oluşu	Kolektif çalışmanın olabilirliği	Acil lojistik yardım sistemlerinin hiç olmaması
Bölgede sigorta algısının yüksek olması	Proje esaslı çalışma kültürünün bulunmaması	Yenilikçi finans ürünleri anlatılabilirliği ve uygulamaların realize edilebilirliği	Makro politikaların etkin olarak değiştirilmesinin güç olması
Ekonomik kapasitenin büyüklüğü	Çevresel, sosyal ve kültürel yönetim sisteminin olmaması	Kıyı bazlı turistik finansmana uygunluk	İklim değişikliği
Kaynakları kullanma alışkanlıklarının varlığı		Üniversite teknoparklarının bulunması	
Verimli tarım arazilerinin varlığı		İstanbul ve Avrupa pazarına yakınlık	
Yeterli sayıda OSB ve Islah OSB bulunması,		Bölgedeki finans konusunda nitelikli personelin varlığı	
Yeni pazarların ihtiyaçlarını karşılayabilecek tüm ürünlerin üretilmesi (ürün yelpazesinin genişliği ve bir arada bulunabilmeleri)			

3.1.Güçlü yönler:

Girişte de bahsedildiği üzere finansal hizmetlere erişimin geliştirilmesi ve finansal kapsamanın yaygınlaştırılması finansal eğitime bağlıdır. Trakya'da ki insan profili ele alındığında bu türden eğitimlerin amacına ulaşabileceği ve kapasite geliştirici etkisinin olabileceği anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra yeni finansman araçları da rahatlıkla anlatılarak cazip hale gelebilir ve kullanımı sağlanabilir.

Bankalar ve kaynak sağlayıcı diğer kuruluşlar için kredilendirebilirliğin en belirgin koşulu teminatlandırılabilir olarak görülmektedir. Bu bağlamda bölgedeki arazilerinin değerli olmaları kredinin verilmesini kolaylaştırmaktadır. Bu özellik güçlülük gibi algılsa da komisyon içi tartışmalarda kişileri ticari manada bireyselliğe iten faktör olarak vurgulanmıştır. Ayrıca arazilerin değerli olması satılmak yolu ile nakde çevirme eylemini de cazip kılmaktadır ki, bu arazilerin parçalanma hızını arttırmakta, bölgede yaratılabilecek fonların atıl kalmasına sebep olmaktadır. Kredi garanti fonunun varlığı ile teminata dayalı kredi derecelendirme yaklaşımından vazgeçilerek ürün/proje bazlı krediler geliştirilebilir ve araziler gerçek kullanıma amaçları doğrultusunda işlerlik kazanabilir. Kredi garanti fonu ayrıca krediyi de ucuzlatacaktır.

Arazilerin lokasyona dayalı değerliliğinin yanı sıra verimli olmaları, verilen kredinin geri dönüş gücünü arttırıcıdır ki bu bölgede kullanılan krediler teminat kalitesinden bağımsız olarak da düşük temerrüt riski grubundadır. Arazilere ait bu analiz statik olup ileriye dönük arazi büyüklük ve verim tahmin analizinden yoksundur. Hem iklim değişikliğine bağlı kuraklık beklentisindeki artış hem de bireyselliğe dayalı arazi parçalanma hızındaki artış arazi bazlı avantajların gelecekte sürdürülebilir olduğuna dair tehditler oluşturmaktadır.

Tüm Trakya ele alındığında kaynak ve pazar itibari ile geniş bir ürün yelpazesinin varlığı görülmektedir. Hakikaten de Tekirdağ sanayi-lojistik alanında daha fazla konsantre iken, Edirne tarım-turizm ve Kırklareli'de tarım alanında yoğun iş ticari hayata sahip olarak görülmektedir. Trakya'nın her yöresinde farklı ürünlerin aynı pazarlarda ulaşılabilir olması da ayrı bir avantaj olarak görülmektedir.

Özellikle Tekirdağ, merkezin büyükşehir statüsü ve Asyaport yatırımı ile lojistik anlamda, Çorlu ve Çerkezköy de organize sanayi bölgelerindeki gelişim çerçevesinde bölgenin ekonomik lokomotifi durumundadır. Burada yaratılan katma değer İstanbul'a kaymaması Trakya bölgesinin kalkınmasına dönüştürülmesine yönelik, yönlendirici finansman araçlarının bulunması ve uygulanmaya başlanması Trakya halkının eğitim seviyesinin yüksekliği sebebi

ile gerçekleştirilebilir bir eylem olarak görülmektedir. Tabi burada altı çizilmesi gereken önemli bir husus finansal farkındalık ve kapasitenin artırılması için klasik eğitimin varlığının yeter şart olmamasıdır.

Bölgede sigorta ve dolayısı ile risk algısının yüksek olduğu yönünde kanaat birliği mevcuttur. Bu durum riski indirgeyecek sigorta ve sigorta dışı finans araç ve hizmetlerine olan talebin olacağına dair bir işaret olarak algılanmalıdır.

BDDK tarafından yayınlanan mevduatı ve tasarrufu krediye dönüştürme oranlarına bakıldığında Trakya'da kaynak kullanma alışkanlıklarının varlığına dair kanaat oluşmaktadır. Bu veriler toplulaştırılmış veriler olup kişi veya spesifik kredi aktivitesi bazında olmadığından tüm bölgeyi homojen olarak yansıtmayabilir.

Kredilere ait temettü riskini azaltan bir başka ana öge de ekonomik ve fiziki altyapının gelişmişliğidir ki Trakya bölgesi iktisadi potansiyeli ve ulaşım altyapısının mevcudiyeti ile daha az riskli bölge profili çizmektedir.

Sonuç olarak Trakya bölgesi finansal erişim ve kapsamayı artırıcı yeni finansal ürün ve hizmetlere karşı adaptasyon gücü yüksek bir bölge olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira bu tür ürünlerin implementasyonu için gerekli olan ekonomik yapı ve üretimdeki çeşitlilik (diversification) bölgede halihazırda mevcuttur. Ürünleri üreterek satan küçük işletmeler ile bu ürünleri girdi olarak olan daha büyük işletmelerin bölgede birlikte varolmaları ve organize olmasa da uzun süreye yayılmış ticari ilişkide bulunuyor olmaları, ayrıca konsantrasyon merkezlerinde toplanabilmeleri özellikle satış organizasyonuna yönelik risk indigeyici finansal aktiviteleri zenginleştirecektir.

3.2.Zayıf yönler:

Finansal araçların kullanım durumu başka her mesele de olduğu üzere arz ve talep ile alakalıdır. Finansal hizmetlere olan arz ve talepteki yetersiz seviye ile arz ve talep arasında yaşanan uyumsuzluğun bölgenin zayıf yönlerinden kaynaklandığı görülmektedir. Nitekim bölgede girişim kültürünün olamaması, risk eşliğinin düşük olması, proje bazlı çalışma alışkanlıklarının yerleşmemiş olması ve kolektif çalışmaya uygun olamayan sosyal kimliğin varlığı talep tarafını kısıtlarken, kaynak sağlayıcıların bölgeye özgü politika ve araç geliştirememeleri, ürünlerin merkezietçi anlayış ile yeknesak yapıda tüm Türkiye için geliştirilmiş ve fiyatlanmış olması, yeni ürün çalışmalarında şüpheli modelleme alışkanlıkları neticesinde özgür davranamamaları, Trakya bölgesinin hem ürün hem işletme bazlı risk

profilinin çıkarılmamış olması, arz tarafı ile talep tarafı arasındaki asimetrik enformasyonun giderilmesini sağlayacak ortak veri tabanı ve ortak buluşumların oluşturulmamış olması ve dolayısı ile yeterli çeşitlilikte finansal hizmetin de olmaması arz tarafını kısıtlamaktadır. Bunların yanı sıra siyasi baskı unsurlarının bölgede geliştirilmemesine bağlı olarak lobi faaliyetlerinde yaşanan eksiklik neticesinde Trakya bölgesinin hibe ve teşviklerden hakettiği payı alamıyor olması da komisyon üyelerince sık sık dile getirilmiştir.

Finansal ürünler özellikle yeni finansal araçların Trakya bölgesinde yetersiz oluşu da finansal erişim ve finansal kapsama verilerini olumsuz etkileyecektir. Bölgede ayrıca proje bazlı çalışma kültürünün gelişmemiş olması da bu tür ürünlerin geliştirilememesini ve diğer olası ihtiyaç ve kapasite analizlerinin yapılmamış olmasını beraberinde getirmiştir.

3.3.Fırsatlar

Trakya bölgesinde 3 adet üniversite bulunmaktadır. Bu üniversitelerden finansal yenilik, erişim ve kapsama ihtiyaç analizi, kapasite analizi, kapasite geliştirme çalışmaları odaklı olarak yararlanılabilir. Özellikle tarımsal konularda uluslararası platformda gerçekleşmiş en iyi uygulamalar üniversitelerimizde teorik ve simülasyonlu ortamlarda değerlendirilebilir, Trakya halkına ve iş hayatına bu tecrübeler aktarılabilir. Ayrıca üniversiteler yardımı ile risk profili veri tabanı oluşturulması süreçleri planlanıp yürütülebilir. Yalnız halihazırda üniversiteler bu konularda çalışacak kurumsal yapı ve yeterli bilim insanı envanterine sahip değildir. Trakya bölgesindeki üniversitelerin finans ve ekonomi alanlarında birincil amacı kitle eğitimi olup araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde ilerleme kriteri odaklı uygulamalar açısından bilinirlikleri yoktur. Bu bağlamda üniversitelerin yararlanabileceği seviyeye getirilmesi elzemdir. Bunun yanı sıra üniversiteler de bulunan teknoparklar da fırsat olarak algılanmalıdır. Bu teknoparklarda izleme, erken uyarı, risk değerlendirme gibi risk bazlı uygulamalar geliştirilebilir.

Trakya halkı yenilikçi finansal ürünler, mikro kredi, mikro sigorta gibi araçların önemini anlayacak ve uygulamalara cevap verecek niteliktedir ve bu farkındalığı yaratacak bu türden uygulamaları hayata geçirecek finans konusunda kaliteli işgücüne de sahiptir.

Avrupaya yakınlık: hem sınırötesi işbirliği projeleri çerçevesinde finansal erişimin arttırılmasına ilişkin ihtiyaçlar fonlanabilir, hem de yeni ürünler Avrupa pazarı ile ortak olarak tasarlanılabilir.

İstanbul'a yakınlık: Trakya'nın finansman yapısı bağlamında İstanbul'a yakınlık konusu toplantılar boyunca birçok karşıt ve karışık görüşün ifade edilmesine sebebiyet vermiş ve GZFT analizinin hemen her alt başlığına girmiştir ve dolayısı ile netlik yoktur. Bu sebeple bu raporda bu konuyu dışarıda bırakmayı uygun gördük.

3.4.Tehditler

Toplantılar neticesinde nitelsiz göçü cezbedecek yatırımlara kısa vadeli karlılık saiki ile önem veriliyor olması, Trakya'yı Trakya insanının kalkınma vizyonunda sıklıkla vurguladığı mutluluk kriterini tatmin edecek ortam ve gelecekte uzaklaştırmaktadır. Bu Trakya'da yaşayanlar için en büyük tehdit olarak görülmüştür. Burada şu ana kadar sıkça bahsini ettiğimiz finansal erişim ve kapsamadaki mutlak artış temennisinden bizleri varolan finansman kapasitesinin yeniden dağıtımını problemine götürür. Bu da dolayısı ile finansal erişim ve kapsamının artırılması amacıyla daha ziyade finansal erişim ve kapsamının Trakya kalkınma vizyonu paralelinde artırılması amacına taşır.

Ortaya konan diğer tehditler makro politikalar, iklim, deprem gibi bölgeye ve sisteme tamamen dışsal nitelikte olan hatta katastrofik etkili tehditlerdir.

4. Hedefler, Stratejiler, Faaliyetler

Bu bölümde toplantılar neticesinde belirlenen hedefleri, ilgili stratejileri ve faaliyetleri aktaracağız. Finansman ile ilgili hedefler incelendiğinde Trakya için arzu edilen belirli sektörler için finansmanın ucuzlaması, kolay erişilebilmesi ve yaygınlaştırılması olduğu görülmektedir. Bu sektörler ise daha çok kültürlü belirli yaşam standartlarına sahip işgücü kompozisyonunu barındıran sektörlerdir. Bu ana hedefe ulaşmak için gerekli ara hedefler de genellikle kapasite artırıcı faaliyetler olarak belirtilmiştir. Bu hedeflerin içerisinde bazen zımnı bazen de açıkça Trakya iş dünyasının ve hanehalkının finans maliyetlerini artırıcı ve erişimi engelleyici davranışlarını kontrol etmek niyeti de yerleştirilmiştir.

Yeni ve yenilikçi finans olgularına özellikle vurgu yapılmıştır. Burada hem olan kapasitenin etkin kullanımı hem de karbon finansmanı gibi yeni teknikler ile bölgenin finansman çeşitliliğinin ve yeni kapasitelerin artırımı da hedeflenmektedir ki bu da kalkınmada öncelikli sanayi tipi seçimi ile uyumluluk arz eder.

Hedef 1.Bacasız sanayiye yönelik sürdürülebilirliği sağlayacak finansal erişim kapasitesinin genişletilmesi

Açıklama: Bu sektörler, lojistik, tarım, turizm, eğitim, sağlık ve teknoloji sektörleridir. Finansman araçlarının amaç ve kullanımının bu sektörlerde avantaj yaratması amaçlanmaktadır.

Stratejiler:

1. Lojistik, tarım, turizm, eğitim, sağlık, hizmet ve teknoloji sektörlerine verilen kredilerin payı 3 yıl içerisinde % 20 arttırılması
2. Strateji 1’de belirtilen sektörlerle nitelikli işgücünü cezp edecek finansal teşviklerin payının 5 yıl içerisinde arttırılması
3. Risk veri tabanının kurulması ve erişim haritasının çıkartılması

Faaliyetler:

1. Sektörel analizlerin yapılarak girişimcilerin bu doğrultuda yönlendirilmesi ve sector çeşitliliğinin arttırılması.
2. Aynı sektörlerdeki firmaların biraraya gelerek güç birliği yapması ve finansal açıdan da rekabet avantajı yaratması.
3. Esnaf kefalet birlikleri gibi ticaret odalarında üyelerinin kefalet bazlı kredi kullandırılması
4. Risk profilinin ölçülebilmesini sağlayacak veri tabanı ve modelleme
5. Birleştirici finansal araçların geliştirilmesi

Hedef 2: Yönlendirici, yenilikçi finans araçları ile kolektif ve kurumsal iş süreçlerinin finansmanı sağlanacaktır.

Açıklama: Satış organizasyonu, yönetim (kurumsal), yönlendirici (mali kontrol, reel ihtiyaç tespit ve harcama, yatırım kontrolü).

Stratejiler:

1. Yenilikçi finans araçları konusunda danışmanlık firmalarının kurulması

Faaliyetler:

1. Örgün ve yaygın finansal eğitim mekanizmalarının kurulması

2. Finansal kontrol ve denetleme mekanizmasının kurulması
3. Ayni yardımlar
4. Ziraat Bankası risk verisinin kayıt altına alınması

Hedef 3: Finansal Erişim ve finansal kapsama amaçlarına yönelik olarak Trakya halkının kapasitesi geliştirilerek, eğitimler verilecektir.

Açıklama: Burada amaçlanan Üniversite – Banka (Finansal Kurumlar) – Halk işbirliğidir.

Srtejiler:

1. X (sayı, oran) kişinin katılabileceği eğitim programları düzenlenecektir.
2. Melek Yatırımcıların seçilmiş yerel girişimcilerle bir araya getirecek organizasyonlar koordine edilecek ve gerekirse finansmanı sağlanacaktır.

Faaliyetler:

1. Örgün ve yaygın finansal eğitim mekanizmalarının kurulması
2. Yenilikçi finans araçları konusunda kapasite geliştirme planlamalarının yapılması
3. Yenilikçi finans araçları konusunda Üniversitelerin geliştirilmesi ve işbirliği yapılması

Hedef 4: Finansal erişim kolaylaştırılacaktır

Açıklama: Finansal kaynaklara erişimin kolaylaştırılması için, fon kaynaklarının, proje kaynaklarıyla buluşturulması için

Srtejiler:

1. Finansal danışma merkezi kurulması
2. Fon kaynakları ve proje sahiplerini bir araya getirecek Trakya'ya özgü bütünleşik veri tabanının oluşturulması.
3. Bölgede finansal bilincin ve proje kültürünün yerleştirilmesi için eğitimler verilmesi.
4. Uluslar arası finansal türev ve metotlarının bölgede uygulanması.

Faaliyetler:

1. İhtiyaç belirlenme yöntemlerinin uygulanması ve fayda analizlerinin sağlanması

2. Muhasebe ve finansman birimlerinde çalışan personele eğitim verilmesi, sertifikalandırılması ve kredilendirme yapılırken bu sertifikaya sahip olanlara avantaj sağlanması
3. Risk profilinin ölçülebilmesini sağlayacak veri tabanı ve modelleme
4. Birleştirici finansal araçların geliştirilmesi
5. Örgün ve yaygın finansal eğitim mekanizmalarının kurulması
6. Butik turizm ve Butik ziraate yönelik finansman

Hedef 5: Finans sektöründe çalışan nitelikli personel arttırılacaktır

Açıklama: Bölgedeki üniversitelerde finans ile ilgili yüksek lisans ve doktora programlarının açılması, özel kursların düzenlenmesi.

Srtejiler:

1. Bölgedeki üniversitelerde finans ile ilgili yüksek lisans ve doktora programlarının açılması
2. Trakyalı olup, bölgede bulunmayan yetenekli finans personelinin bölgeye çekilmesinin özendirilmesi
3. Finans sektöründe çalışacak kişiler için oluşturulacak veri tabanının İŞKUR ortaklığı ile oluşturulması

Faaliyetler:

1. Örgün ve yaygın finansal eğitim mekanizmalarının kurulması

Hedef 6: Bölgede katma değeri yüksek,, sürdürülebilir büyüme odaklı projelerin arttırılması sağlanacaktır

Açıklama: Bölgede katma değeri yüksek,, sürdürülebilir büyüme odaklı projelerin azlığı bu hedefi ortaya çıkarmıştır.

Srtejiler:

1. Mikro projelerin bir araya getirilerek makro projelerin oluşturulması
2. Katma değeri yüksek, sürdürülebilir projelere özel teşvik mekanizmalarının oluşturulması ve teşvik limitlerinin yükseltilmesi
3. Proje sahipleriyle, projeye danışmanlık yapacak olan kişilerin buluşturulması.

Faaliyetler:

1. Birleştirici finansal araçların geliştirilmesi
2. Butik turizm ve Butik ziraate yönelik finansman

Hedef 7: Trakya karbon finansman mekanizması kurulacaktır.

Açıklama: Dünyadaki tüm finans kuruluşları düşük karbon ekonomisine geçiş için sosyal ve iktisadi adaptasyon süreçlerini hızlandırmış, hatta mali kazanımlar konusunda yarışa girmişken, gelişmişliğiyle övünen Trakya'nın bu konuya seyirci kalması mümkün değildir. Sratejiler:

1. Bölgenin yönetim, zirai ve sanayi üst başlıklarında karbon envanterinin çıkartılması ve ofset proje havuzunun oluşturulması
2. Projelerin BM, GHG sürecinde kabul edilen bir emisyon ve taahhüt takip sistemine bağlanması
3. Trakya'ya özgün bölgesel sürdürülebilirlik endeksi oluşturulup, bunu İ.M.K.B. ve uluslar arası sisteme kota etmek.

Faaliyetler:

1. Global bağlamda gelecek muhtemel regülasyonlara karşı hazırlıklı olunacak ve finansal avantaj sağlayacak bilgi, beceri ve kapasite geliştirme odaklı eğitim, çalıştay, ve farkındalık

5. Sonuçlar

Trakya kalkınma perspektifi ve 2023 projeksiyonu çerçevesinde vizyon olarak mutlu yaşamayı tercih etmektedir. Mutluluğun ise bacasız sanayi ile elde edilebileceğini düşünmektedir. Bu sebeple, finansman araçları ne olursa olsun, bu işkollarının geliştirilmesinde kullanılmalarını istemektedirler. Öncülük, liderlik, aşırı kar getirici araçlardan ziyade bölgenin yeşil ve mutluluk seviyesi yüksek, eğitilmiş, anlayışlı hayatın sürdürülebilirliğini sağlayacak finansman metotlarına ihtiyaç duymaktadırlar.

Bir başka önemli husus ta, Trakya insanının davranışsal finans disiplini anlamında bireysel bir kompozisyon seğılediğı görülmektedir ki, bu durumun avantaj ve dezavantajlarını göz önüne alan finansman organizasyonları geliştirilmelidir.

- **Birleştirici, toplulaştırıcı finansal araçlar:** Bu tür araçlar sayesinde küçük işletmeler bir büyük işletme gibi davranabilir, grup içerisinde yer alan firmalar ucuz ve kolay finansmana erişebilirler. Hatta kimileri ilk kez finansal borçlanma tecrübesini edinebilirler. Değer zinciri finansmanına ait iki örnek verilebilir:

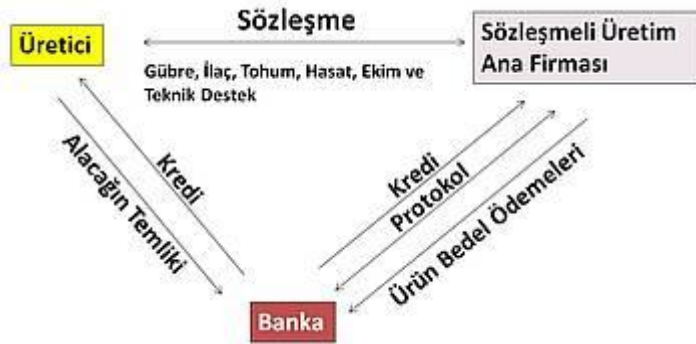
DZF, tarım sektörü riskini yönetmede kullanılacak bir yaklaşımdır. DZF, mikro ölçekli en küçük işletmelerden en büyük uluslararası şirketlere kadar değer zincirinin tüm üyelerini

içeren ve bu üyeler lehine veya bunlar arasında akan finansman ve/veya ürün ve/veya hizmetler şeklinde tanımlanabilir.

Değer Zinciri Finansman modelleri iki ana başlıkta kategorize edilebilir:

Örnek A. Değer Zinciri İçinden (Doğrudan) Finansman:

Değer zinciri aktörlerinin birbirleriyle olan finansman ve/veya ürün ve/veya hizmet akışıdır. Örnek: Alıcı/İşleyici firmanın alt üreticilerine tohum, gübre, ön finansman, vs. şeklinde sağladığı destekler.

Şekil 2: Değer Zinciri Aktörleri Arasında Finansman veya Hizmet Akımı Şeması

Kaynak: Türkiye Mikro & KOBİ Finansman Programı

Örnek B. Değer Zinciri Dışından (Dolaylı) Finansman:

Değer zinciri boyunca oluşturulmuş olan ticari ilişkilerin ve işleyiş mekanizmalarının baz alınarak zincir dışından bir kuruluştan sağlanan finansman katkısıdır. Örnek: Makbuz senedi karşılığı krediler ve sözleşmeli üretime dayalı banka kredisi.

(<http://www.msmeturkey.com/tr/training-consultancy/value-chain-finance-vcf.html>)

Türkiye'den örnek olarak Kaya Gıda (<http://www.msmeturkey.com/tr/results/value-chain-finance.html>) ve 67 üretici arasında gerçekleşen bir finansman örneği mevcuttur.

Agrofinansas

Yurtdışından örnek olarak AgroFinanzas (Meksika) verilebilir. İnternetdeki kaynaklarda 2000 adet ayçiçeği değer zinciri finansmanı vakası mevcuttur. Meksika'nın zirai tecrübeleri genellikle Türkiye için uygulanabilir örnekler oluşturmaktadır. Agrofinansas'ın Kaya Gıda vakasından farklılığı banka ve alıcı büyük şirket arasındaki ilişkide görülür. Burada alıcı kredinin tahsisine ilişkin skorumla, fiyatlama ve dökümantasyonda yardımcı olur karşılığında bankadan **spread** alır.

Bu ürün neticesinde biraraya gelen üreticiler ve alıcı için finansal korunma **türev araçları** tasarlanabilir.

Bu vakalarda iki önemli dezavantajın ortadan kaldırıldığı görülüyor. Bunlardan birincisi toplu hareket edebilme, ikincisi de asimetrik enformasyonun indirgenmesidir ki bu sayede finansman mümkün ve ucuz hale gelmiştir.

- **Karbon Finansmanı**

Karbon odaklı finansman ve stratejiler Trakya 2023 kalkınma vizyonu, hedef ve stratejileri ile birebir örtüşmektedir. Karbon finansmanına dair stratejiler iki yönden dikkate alınmalıdır. Karbon finansmanı doğası itibari ile yenilikçi finans araçları kategorisinde değerlendirilmektedir. Yukarıda bahsedildiği gibi karbon emisyonunu indirgeyici reel ve finansal projeler kredi maliyetlerini düşürmektedir. Bunun yanı sıra iklim değişikliği protokolleri ve bu protokollerde alınan tavsiye kararlarının gerçekleşme projeksiyonları altında karbon odaklı ekonomiye geçiş mecburi görünmektedir ve yakındır. Karbon ekonomisine ait araçlar daha henüz Türkiye v çevre ülkeler için yeni olduğundan, bugünden yapılan girişimler bölgeye bariz avantajlar sağlayacaktır.

- **Teminat Bazlı Kredi Sistemi**

Trakya'da borçlanma sistemindeki negatif çarpıklığın önemli sebeplerinden biri fonlayıcıların teminat bazlı kredilendirme sistemini terketmemiş/terkedememiş olmaları görülüyor. Halk bankası, ziraat bankası ve hatta kredi kooperatifleri dahi teminatla desteklenmiş başvuruları değerlendiriyorlar. Kredi garanti fonunun varlığı ve BASEL II uygulamalarının yerleşmesi bu problemin çözümüne yönelik atılan adımlardır.

- **Risk Profili Veri Tabanı ve Risk Analizi**

Finansal erişimin yaygınlaşması için gerekli risk indirgeyici tekniklerin risklilik açısından ölçülebilmesi risk verisine ve bu verinin analizi gereklidir. Fonlayıcıların borçlanma kapasiteleri ile ilgili veri tabanları kısıtlı bilgiler içerir. Bu bilgilerin hemen hepsi borçlu hakkındadır. Yapılacak olan iş, kapasite ve hatta gelecek tahmini nakit akışlar dahi bu veri tabanlarına alınmazlar. Bu durum, yapılmakta olan analizlerde bu bilgilerin kullanılmıyor olmasının doğal bir sonucudur. Oysa risk veri tabanları hemen her türlü bilgiyi kapsamalı ve detaylı raporlamaya müsait olmalıdırlar. Makro ekonomik, iklim, vb... sistemik risk ve sistematik risk bilgileri de bu veri tabanlarında saklanmalı ve analiz edilmelidir. Davranışsal finans disiplini içerisinde incelenen bilgi ve analizlerde bölge için oluşturulmalıdır.

- **Performans, Değer Yaratma ve Etkinlik Ölçümleri**

Finansal hibe teşvik ve kredi uygulamalarına ilişkin performans, değer yaratma ve etkinlik analizlerinin gereken önemde yapılması gerekir. Bu eldeki kaynakların

optimal kullanımı çalışmaları için gereklidir, hatta amaç fonksiyonudur. Risk profili veri tabanı bu amaca da hizmet edebilir. Risk bazlı optimizasyon, finans gibi belirsizliğin yüksek oranlarda mevcut olduğu disiplinlerde deterministik karar verme süreçlerinden doğal olarak daha çok kullanılmalıdır. Risk bazlı portföy yönetimine ilişkin analizler neticesinde daha önce kredi kullanamamış kişiler kredi servislerinden yararlandırılabilirler. Portföy analizi yapılmadığı durumlarda sektörlerde yoğunlaşmalar olacak, sadece birkaç sektör fonlanacaktır. Bunun yanı sıra sistematik risk artacakve çeşitlendirme azalacaktır. Bu da yeni başvuunun maliyetini arttıracaktır.

- **Bireysel Girişimcilik Finansmanı**

Trakya halkı yaşam tarzı bağlamında bireysel bir tarz sergilemektedir. Bireysel kalkınma kredileri, teşvik ve hibelere daha fazla önem verilmelidir.

KAYNAKÇA

Thorsten Beck and Asli Demirguc, -Kunt - Access to Finance: An Unfinished Agenda

Thorsten Beck, Asli Demirguc,-Kunt, and Patrick Honohan - Access to Financial Services:Measurement, Impact, and Policies

Stijn Claessens- Access to Financial Services: A Review of the Issues and Public Policy Objectives

Thorsten Beck, Asli Demirgüç,-Kunt, and Maria Soledad Martinez Peria, Banking Services for Everyone? Barriers to Bank Access and Use around the World

Mohammad Shafi , Ali Hawi Medabesh , Financial Inclusion in Developing Countries:Evidences from an Indian State

Mandira Sarma And Jesim Pais- Financial Inclusion and Development

Karlyn Mitchell • Douglas K. Pearce Lending technologies, lending specialization, and minority access to small-business loans

Rosa Nelly Trevinyo-Rodríguez , Linda Chamiec-Case - Pursuing Financial Inclusion of Family Firms at the Base of the Pyramid (BoP): The Case of Convenience Stores and Microenterprises in Nuevo León, Mexico

Una Okonkwo Osili and Anna Paulson- What Can We Learn about Financial Access from U.S. Immigrants? The Role of Country of Origin Institutions and Immigrant Beliefs

EKLER:

Tablo 1 Dünya Finansal Kapsama Verisi

Account at a Formal Financial Institution	
All adults (% , age 15+)	50.5
Male adults (% , age 15+)	54.7
Female adults (% , age 15+)	46.3
Young adults (% , ages 15–24)	37.9
Older adults (% , age 25+)	54.3
Adults with a primary education or less (% , age 15+)	40.4
Adults with a secondary education or more (% , age 15+)	63.4
Adults in income quintiles I (lowest) and II (% , age 15+)	40.7
Adults in income quintiles III, IV, and V (highest) (% , age 15+)	58.3
Adults living in a rural area (% , age 15+)	45.8
Adults living in an urban area (% , age 15+)	58.4
Access to Formal Accounts (% , age 15+)	
0 deposits/withdrawals in a typical month (% with an account)	7.7
0 deposits in a typical month (% with an account)	12.8
1–2 deposits in a typical month (% with an account)	65.4
3+ deposits in a typical month (% with an account)	16
0 withdrawals in a typical month (% with an account)	13.9
1–2 withdrawals in a typical month (% with an account)	51.7
3+ withdrawals in a typical month (% with an account)	27.4
ATM is the main mode of deposit (% with an account)	13.6
Bank teller is the main mode of deposit (% with an account)	69.9
Bank agent is the main mode of deposit (% with an account)	3.1
ATM is the main mode of withdrawal (% with an account)	43.3
Bank teller is the main mode of withdrawal (% with an account)	47.7
Bank agent is the main mode of withdrawal (% with an account)	1.9
Has debit card	30.4
Use of Formal Accounts (% , age 15+)	
Use an account for business purposes	7.9
Use an account to receive wages	20.9
Use an account to receive government payments	12.9
Use an account to receive remittances	7.2
Use an account to send remittances	7
Mobile Payments (% , age 15+)	
Use a mobile phone to pay bills	2
Use a mobile phone to send money	2.2
Use a mobile phone to receive money	3
Savings (% , age 15+)	
Saved any money in the past year	35.9
Saved at a formal financial institution in the past year	22.4
Saved using a savings club in the past year	5.3
Saved for future expenses in the past year	24
Saved for emergencies in the past year	27.2
Credit (% , age 15+)	
Loan from a formal financial institution in the past year	9
Loan from family or friends in the past year	22.8
Loan from an informal private lender in the past year	3.4
Outstanding loan to purchase a home	7
Outstanding loan for home construction	5
Outstanding loan to pay school fees	5.4
Outstanding loan for health or emergencies	11
Outstanding loan for funerals or weddings	2.8
Insurance (% , age 15+)	
Personally paid for health insurance	17.1

Tablo 2 Türkiye Finansal Kapsama Verisi

	Turkey	Europe & Central Asia	Upper Middle Income &
Account at a Formal Financial Institution			
All adults (% , age 15+)	57.6	44.9	57.2
Male adults (% , age 15+)	82.1	49.9	61.4
Female adults (% , age 15+)	32.7	40	53.1
Young adults (% , ages 15–24)	43.8	31.9	51.7
Older adults (% , age 25+)	61.9	48.4	58.2
Adults with a primary education or less (% , age 15+)	50.9	25.6	47.5
Adults with a secondary education or more (% , age 15+)	65.2	51.4	71.4
Adults in income quintiles I (lowest) and II (% , age 15+)	49.9	36.5	42.4
Adults in income quintiles III, IV, and V (highest) (% , age 15+)	63.1	51.1	67.6
Adults living in a rural area (% , age 15+)	56	41.6	51.7
Adults living in an urban area (% , age 15+)	58.5	50.4	70.3
Access to Formal Accounts (% , age 15+)			
0 deposits/withdrawals in a typical month (% with an account)	0.8	4	11.8
0 deposits in a typical month (% with an account)	1.2	6.5	18.1
1–2 deposits in a typical month (% with an account)	89.6	80.8	64.9
3+ deposits in a typical month (% with an account)	8.9	5.4	9.6
0 withdrawals in a typical month (% with an account)	1.2	6.9	17.6
1–2 withdrawals in a typical month (% with an account)	76.9	61.8	54.7
3+ withdrawals in a typical month (% with an account)	21.1	22.5	19.2
ATM is the main mode of deposit (% with an account)	63.9	22.4	17.7
Bank teller is the main mode of deposit (% with an account)	27.3	30.7	66.4
Bank agent is the main mode of deposit (% with an account)	0.7	1.6	1.2
ATM is the main mode of withdrawal (% with an account)	89.1	67.1	46.1
Bank teller is the main mode of withdrawal (% with an account)	9.3	20.4	48.2
Bank agent is the main mode of withdrawal (% with an account)	0	1	0.7
Has debit card	56.6	36.4	38.7
Use of Formal Accounts (% , age 15+)			
Use an account for business purposes	12.3	5.3	4
Use an account to receive wages	32.2	27.3	21.3
Use an account to receive government payments	18.2	11	9
Use an account to receive remittances	15.6	4.8	8
Use an account to send remittances	7.9	3	6.2
Mobile Payments (% , age 15+)			
Use a mobile phone to pay bills	4.3	3	1.7
Use a mobile phone to send money	2.2	2.5	0.9
Use a mobile phone to receive money	2.1	2.7	1.1
Savings (% , age 15+)			
Saved any money in the past year	9.6	20.4	33.7
Saved at a formal financial institution in the past year	4.2	7	24.2
Saved using a savings club in the past year	1.3	1.3	2.8
Saved for future expenses in the past year	5.3	12.8	22
Saved for emergencies in the past year	8.2	13.9	24.5
Credit (% , age 15+)			
Loan from a formal financial institution in the past year	4.6	7.7	7.8
Loan from family or friends in the past year	43	28.2	22.8
Loan from an informal private lender in the past year	0.4	1.5	1.5
Outstanding loan to purchase a home	1.4	1.8	4
Outstanding loan for home construction	1.8	4.7	4.9
Outstanding loan to pay school fees	3.1	1.7	3.8
Outstanding loan for health or emergencies	4.4	3.6	6.6
Outstanding loan for funerals or weddings	1.9	1.4	1.2
Insurance (% , age 15+)			
Personally paid for health insurance	4.4	4.5	31.3

Tablo 3 Krediler

Tüm Bankalar		2011-2012			
EDİRNE		KIRKLARELİ		TEKİRDAĞ	
Toplam Nakdi Krediler	2.736.182	Toplam Nakdi Krediler	2.125.857	Toplam Nakdi Krediler	5.924.218
Nakdi Krediler	2.661.934	Nakdi Krediler	2.057.067	Nakdi Krediler	5.738.615
Takipteki Alacaklar	74.248	Takipteki Alacaklar	68.790	Takipteki Alacaklar	185.603
Gayri nakdi Krediler	144.190	Gayri nakdi Krediler	193.366	Gayri nakdi Krediler	817.438
		2012-12			
Toplam Nakdi Krediler	3.135.433	Toplam Nakdi Krediler	2.537.086	Toplam Nakdi Krediler	7.472.325
Nakdi Krediler	3.061.427	Nakdi Krediler	2.444.405	Nakdi Krediler	7.257.776
Takipteki Alacaklar	74.006	Takipteki Alacaklar	92.681	Takipteki Alacaklar	214.549
Gayri nakdi Krediler	166.584	Gayri nakdi Krediler	192.714	Gayri nakdi Krediler	1.139.891

Tablo 4 Mevduat

Tüm Bankalar					
EDİRNE		KIRKLARELİ		TEKİRDAĞ	
		2011-12			
Mevduat	1.773.637	Mevduat	1.696.548	Mevduat	3.061.060
Mevduat TL	1.425.186	Mevduat TL	1.357.088	Mevduat TL	2.464.867
Mevduat YP	348.451	Mevduat YP	339.460	Mevduat YP	596.193
D. Mevduat	372.578	D. Mevduat	368.533	D. Mevduat	910.293
D. Mevduat TL	287.580	D. Mevduat TL	348.103	D. Mevduat TL	616.218
D. Mevduat YP	84.998	D. Mevduat YP	20.430	D.	294.075
Top. Mevduat	2.146.215	Top. Mevduat	2.065.081	Top. Mevduat	3.971.353
		2012-12			
Mevduat	1.901.941	Mevduat	1.810.168	Mevduat	3.456.801
Mevduat TL	1.528.525	Mevduat TL	1.460.570	Mevduat TL	2.697.918
Mevduat YP	373.416	Mevduat YP	349.598	Mevduat YP	758.883
D. Mevduat	311.141	D. Mevduat	326.032	D. Mevduat	1.111.392
D. Mevduat TL	263.595	D. Mevduat TL	305.748	D. Mevduat TL	814.028
D. Mevduat YP	47.546	D. Mevduat YP	20.284	D.	297.364
Top. Mevduat	2.213.082	Top. Mevduat	2.136.200	Top. Mevduat	4.568.193

Tablo 5 Kişi Başı Değerler

Tüm Bankalar		2011-2012			
EDİRNE		KIRKLARELİ		TEKİRDAĞ	
		2011-12			
NakdiKredi	6.817,99	NakdiKredi	6.181,26	NakdiKredi	7.190,26
TakiptekiAlacak	190,17	TakiptekiAlacak	206,71	TakiptekiAlacak	232,55
TasarrufMevduati	4.542,80	TasarrufMevduati	5.097,94	TasarrufMevduati	3.835,39
ToplamMevduat	5.497,08	ToplamMevduat	6.205,34	ToplamMevduat	4.975,95
		2011-12			
NakdiKredi	7.666,68	NakdiKredi	7.185,22	NakdiKredi	8.745,65
TakiptekiAlacak	185,33	TakiptekiAlacak	272,43	TakiptekiAlacak	258,53
TasarrufMevduati	4.763,00	TasarrufMevduati	5.320,91	TasarrufMevduati	4.165,46
ToplamMevduat	5.542,18	ToplamMevduat	6.279,27	ToplamMevduat	5.504,69

Tablo 6 Oranlar

Tüm Bankalar		2011-2012			
EDİRNE		KIRKLARELİ		TEKİRDAĞ	
		2011-12			
TNK/TM	127,49	TNK/TM	102,94	TNK/TM	149,17
TNK/TasM	154,27	TNK/TasM	125,3	TNK/TasM	193,53
TA/TNK	2,71	TA/TNK	3,24	TA/TNK	3,13
Konut PO	0,98	Konut PO	1,01	Konut PO	1,09
Tasit PO	4,53	Tasit PO	3,68	Tasit PO	3,18
Diğer Tük. PO	2,17	Diğer Tük. PO	1,95	Diğer Tük. PO	2,5
GıdaMeşTüt PO	2,86	GıdaMeşTüt PO	13,07	GıdaMeşTüt PO	5,33
İnşaat PO	3,21	İnşaat PO	2,51	İnşaat PO	4,5
Met/İşMad PO	1,44	Met/İşMad PO	1,07	Met/İşMad PO	1,3
FinKur PO	13,17	FinKur PO	1,4	FinKur PO	0,56
Tekstil PO	4,77	Tekstil PO	6,89	Tekstil PO	6,09
Toptan/Kom PO	4,41	Toptan/Kom PO	4,13	Toptan/Kom PO	5,29
Turizm PO	0,39	Turizm PO	5,97	Turizm PO	36,67
Zir/Bal PO	2,39	Zir/Bal PO	1,53	Zir/Bal PO	0,68
Enerji PO	4,08	Enerji PO	0,24	Enerji PO	0,04
Deniz PO	0	Deniz PO	0	Deniz PO	7,98
		2012-12			
TNK/TM	141,68	TNK/TM	118,77	TNK/TM	163,57
TNK/TasM	164,85	TNK/TasM	140,16	TNK/TasM	216,16
TA/TNK	2,36	TA/TNK	3,65	TA/TNK	2,87
Konut PO	0,69	Konut PO	0,79	Konut PO	1,03
Tasit PO	1,4	Tasit PO	2,25	Tasit PO	2,19
Diğer Tük. PO	2,36	Diğer Tük. PO	2,26	Diğer Tük. PO	2,66
GıdaMeşTüt PO	1,36	GıdaMeşTüt PO	7,46	GıdaMeşTüt PO	3,27
İnşaat PO	1,5	İnşaat PO	4,73	İnşaat PO	3,38
Met/İşMad PO	1,97	Met/İşMad PO	0,73	Met/İşMad PO	1,46
FinKur PO	7,93	FinKur PO	3,52	FinKur PO	24,1
Tekstil PO	7,24	Tekstil PO	40,15	Tekstil PO	1,92
Toptan/Kom PO	3,27	Toptan/Kom PO	6,15	Toptan/Kom PO	8,83
Turizm PO	0,49	Turizm PO	4,34	Turizm PO	30,88
Zir/Bal PO	2,22	Zir/Bal PO	1,58	Zir/Bal PO	0,9
Enerji PO	5,13	Enerji PO	0,33	Enerji PO	0,03
Deniz PO	0	Deniz PO	0	Deniz PO	26

Tablo 7 Bireysel Bankacılık

Tüm bankalar					
EDİRNE		KIRKLARELİ		TEKİRDAĞ	
		2011-12			
TasitKredisi	41116(1952)	TasitKredisi	23859(911)	TasitKredisi	88041(2891)
KonutKredisi	315964(3112)	KonutKredisi	266641(2731)	KonutKredisi	992877(10949)
KrediliMevduat	23.130	KrediliMevduat	23.506	KrediliMevduat	52.240
DigerTükKredi	543569(12586)	DigerTükKredi	506582(10523)	DigerTükKredi	1135371(30410)
KrediKartları	233.697	KrediKartları	184.806	KrediKartları	488.877
		2012-12			
TasitKredisi	46519(662)	TasitKredisi	31147(717)	TasitKredisi	112972(2528)
KonutKredisi	381038(2643)	KonutKredisi	323137(2579)	KonutKredisi	1186119(12400)
KrediliMevduat	29.955	KrediliMevduat	30.490	KrediliMevduat	66.898
DigerTükKredi	675945(17044)	DigerTükKredi	617038(14966)	DigerTükKredi	1423046(40707)
KrediKartları	297.250	KrediKartları	232.948	KrediKartları	629.374

Not: Parantez içinde takipteki kredi miktarı görülmektedir.)

Tablo 8 Şubeler

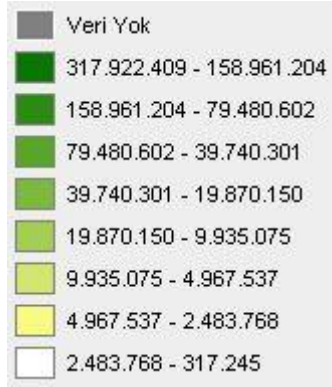
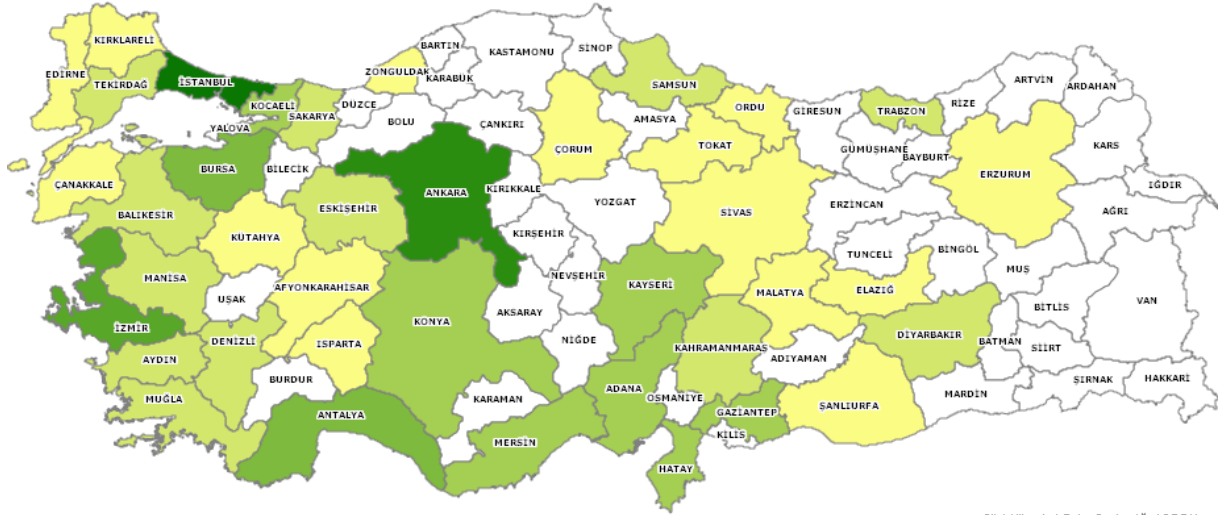
Tüm Bankalar						
	EDİRNE		KIRKLARELİ		TEKİRDAĞ	
	2011-12	2012-12	2011-12	2012-12	2011-12	2012-12
SubeSayisi	60	63	46	46	108	114
SubeyeDusenNufus	6.507	6.338	7.234	7.395	7.389	7.279

Tablo 9 Sektörel Krediler

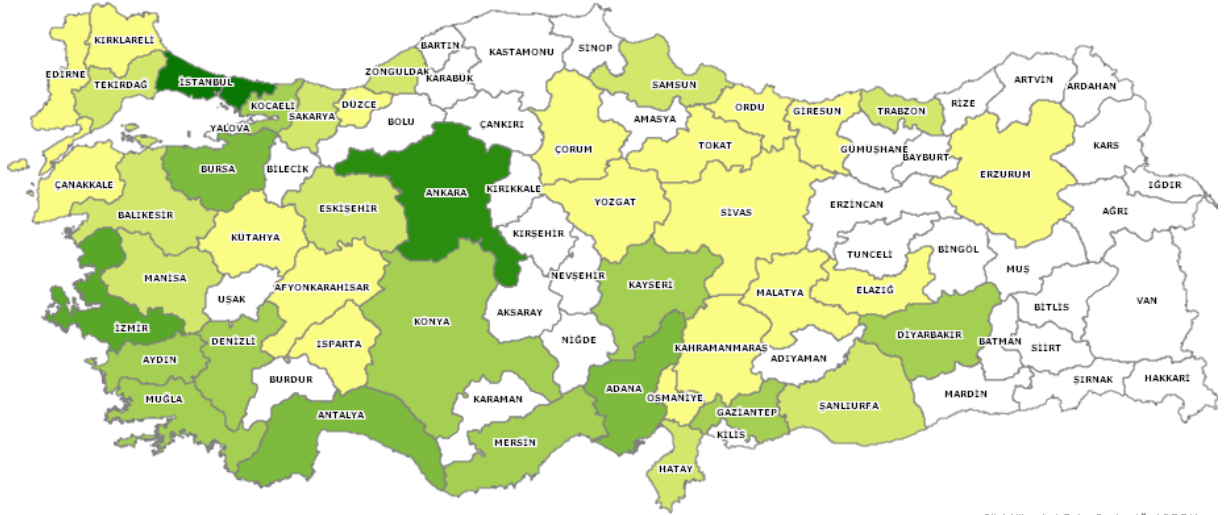
Tüm Bankalar						
	Edirne		Kırklareli		Tekirdağ	
	2011-12	2012-12	2011-12	2012-12	2011-12	2012-12
GıdaMesrubatveTutun	221.263	204.700	92.926	117.902	116.101	145.733
Insaat	55.447	78.474	29.498	37.523	181.781	238.603
MetalveIslenmisMaden	3.001	4.176	3.153	7.637	96.651	102.125
FinansalKuruluşlar	1.404	1.045	1.756	2.412	3.742	3.917
TekstilveTekstilUrunleri	5.655	6.148	26.117	18.195	296.146	337.099
ToptanTicaretveKomisyonculuk	103.569	127.001	88.856	117.098	200.497	252.464
Turizm	28.881	33.036	13.707	17.536	29.008	37.962
ZiraatveBalikcilik	596.505	598.680	342.798	349.896	526.928	569.416
Enerji	4.609	8.064	63.287	74.083	367.662	359.045
Denizcilik	6	19	0	0	150	37
TakiptekiGıdaMesrubatveTutun	6.507	2.826	13.967	9.503	6.532	4.934
TakiptekiInsaat	1.836	1.198	758	1.864	8.557	8.342
TakiptekiMetalveIslenmisMaden	44	84	34	56	1.273	1.510
TakiptekiFinansalKuruluşlar	213	90	25	88	21	1.244
TakiptekiTekstilveTekstilUrunleri	283	480	1.933	12.207	19.205	6.594
TakiptekiToptanTicaretveKomisyonculuk	4.776	4.291	3.825	7.677	11.196	24.440
TakiptekiTurizm	113	163	871	796	16.796	16.956
TakiptekiZiraatveBalikcilik	14.595	13.570	5.340	5.630	3.617	5.170
TakiptekiEnerji	196	436	152	243	134	106
TakiptekiDenizcilik	0	0	0	0	13	13
TakiptekiKrediKartlari	15.338	17.579	11.727	12.357	31.803	34.005
GayrinakdiGıdaMesrubatveTutun	15.548	15.117	23.218	23.767	16.672	12.916
GayrinakdiInsaat	7.257	10.564	6.709	4.783	73.980	61.906
GayrinakdiMetalveIslenmisMaden	127	227	986	842	20.341	29.383
GayrinakdiFinansalKuruluşlar	742	892	5.760	5.966	1.959	2.217
GayrinakdiTekstilveTekstilUrunleri	1.121	993	24.194	16.819	61.439	122.485
GayrinakdiToptanTicaretveKomisyonculuk	47.609	56.366	39.875	38.765	72.744	72.533
GayrinakdiTurizm	573	1.015	474	542	1.306	1.394
GayrinakdiZiraatveBalikcilik	6.592	6.769	33.976	35.463	5.924	20.385
GayrinakdiEnerji	1.200	3.314	1.215	1.572	253.400	289.164
GayrinakdiDenizcilik	0	0	0	0	354	0

Tablo 10 İstihdamın Sektörel Yapısı (2010)

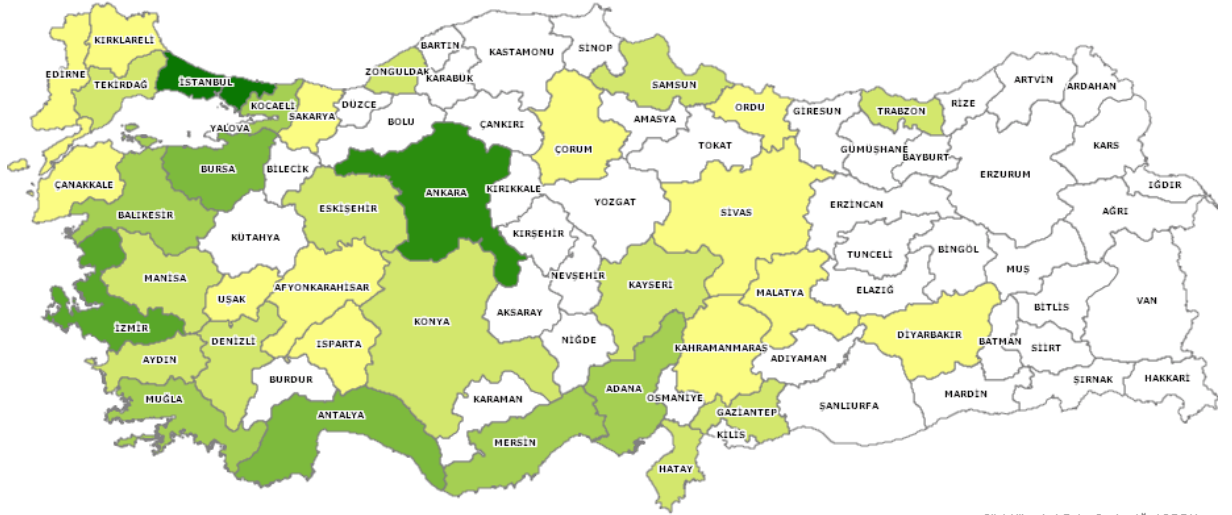
Bölgeler	Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sırası (2003)	Nüfusun Payı (2010) (Yüzde)	2009-2010Yıllık Nüfus Artış Hızı (Yüzde)	Şehirleşme Oranı (2010) (Yüzde) *	Bölgelerin GSKD'ye Katkısı (2008) (Yüzde)	Kişi Başına GSKD (2008) Endeks TR=100	İşsizlik Oranı (2010) (Yüzde)	Tarım Sektörü Payı (Yüzde)	Sanayi Sektörü Payı (Yüzde)	Hizmetler Sektörü Payı(Yüzde)	Üniversite Sayısı - 2011	Bütçe Gelirinin Giderlerini Karşılama Oranı (2010)
TR10 (İstanbul)	1	18,0	2,6	99,0	27,7	155	14,3	0,4	39,9	59,6	42	8,2
TR51 (Ankara)	2	6,5	2,6	97,3	8,5	134	12,1	3,8	23,6	72,7	16	1,8
TR31 (İzmir)	3	5,4	2,1	91,3	6,5	123	15,1	11,8	30,4	57,8	9	4,0
TR41 (Bilecik, Bursa, Eskişehir)	4	4,9	2,5	88,0	6,6	138	10,1	11	44	45,0	6	1,4
TR42 (Bolu, Düzce, Kocaeli, Sakarya, Yalova)	5	4,4	1,6	80,4	6,2	141	13	19,9	34,1	46,1	7	6,3
TR21 (Edirne, Kırklareli, Tekirdağ)	6	2,1	0,6	67,5	2,7	130	9,8	21,7	38,1	40,3	3	1,4

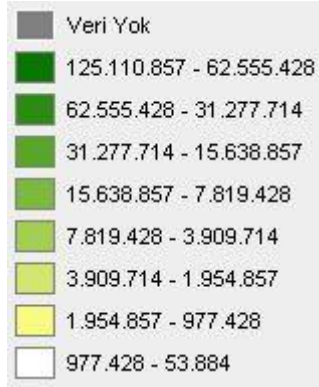
Şekil 3: Toplam Nakdi Krediler

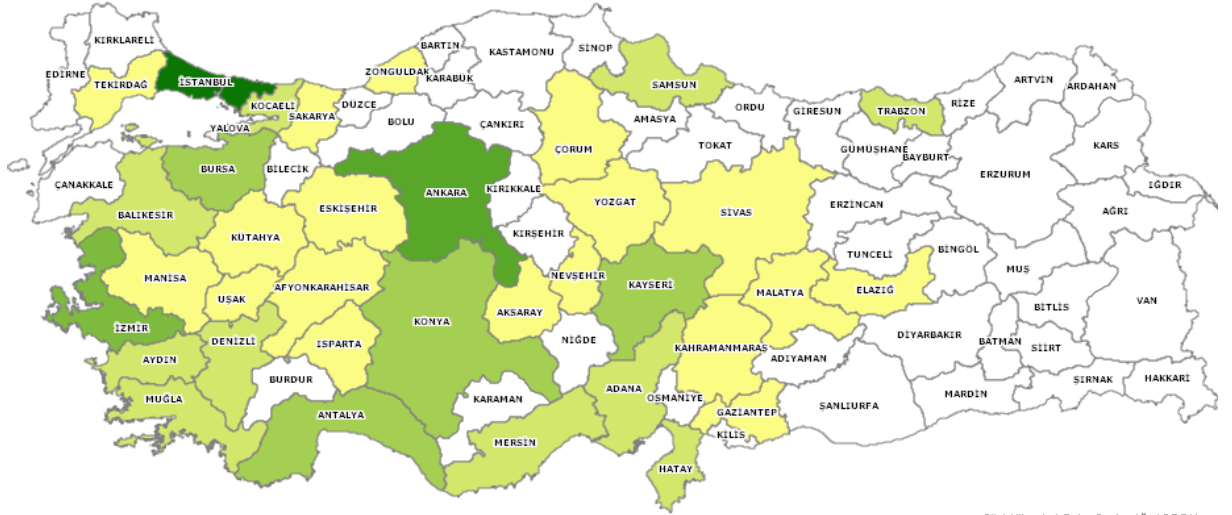
Şekil 4: Takipteki Alacaklar

Bilgi Yönetimi Daire Başkanlığı / BDDK

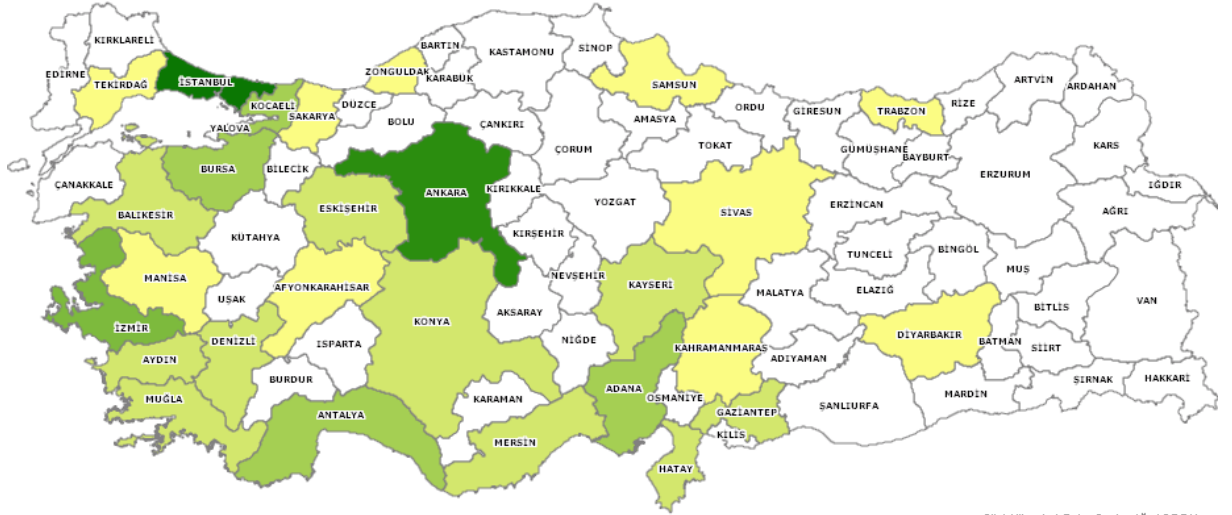
Şekil 5: TRY Mevduat

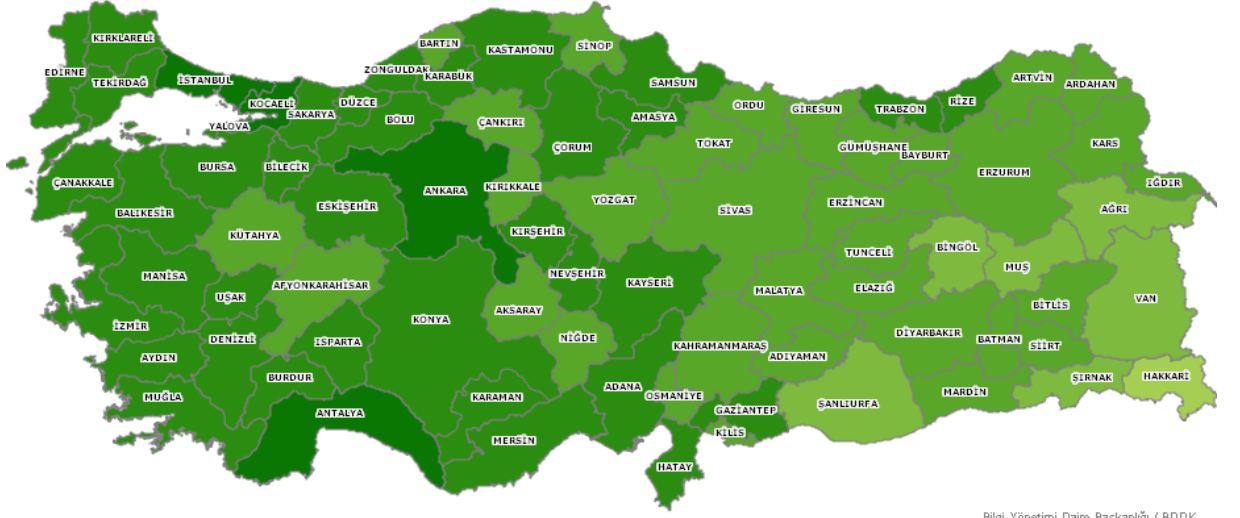
Bilgi Yönetimi Daire Başkanlığı / BDDK

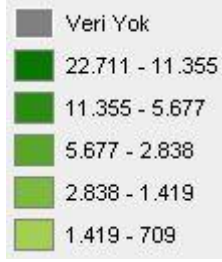
Şekil 6: DTH Mevduat

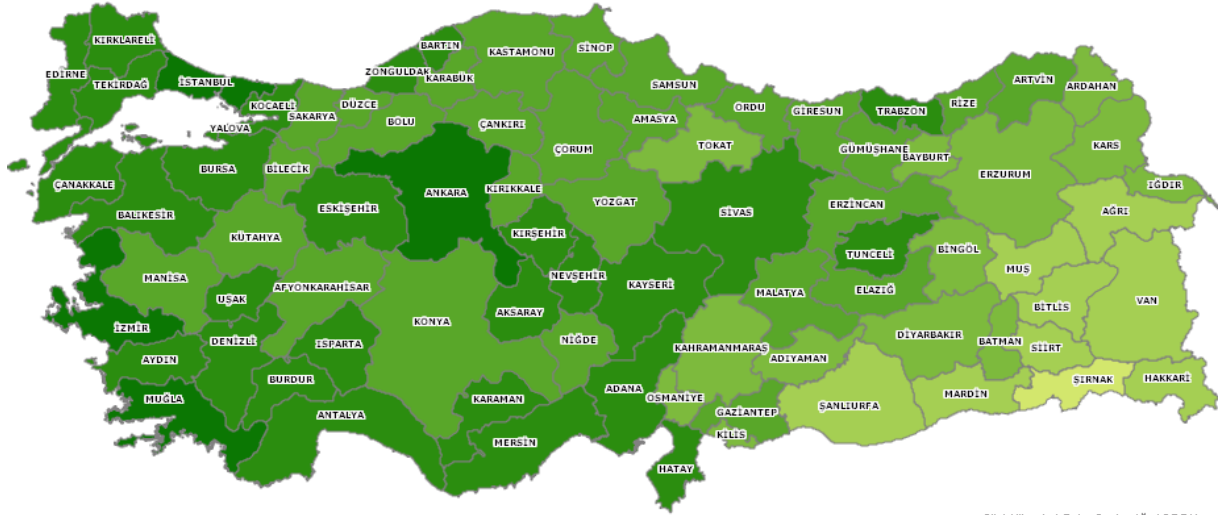
Şekil 7: Toplam Mevduat

Bilgi Yönetimi Daire Başkanlığı / BDDK

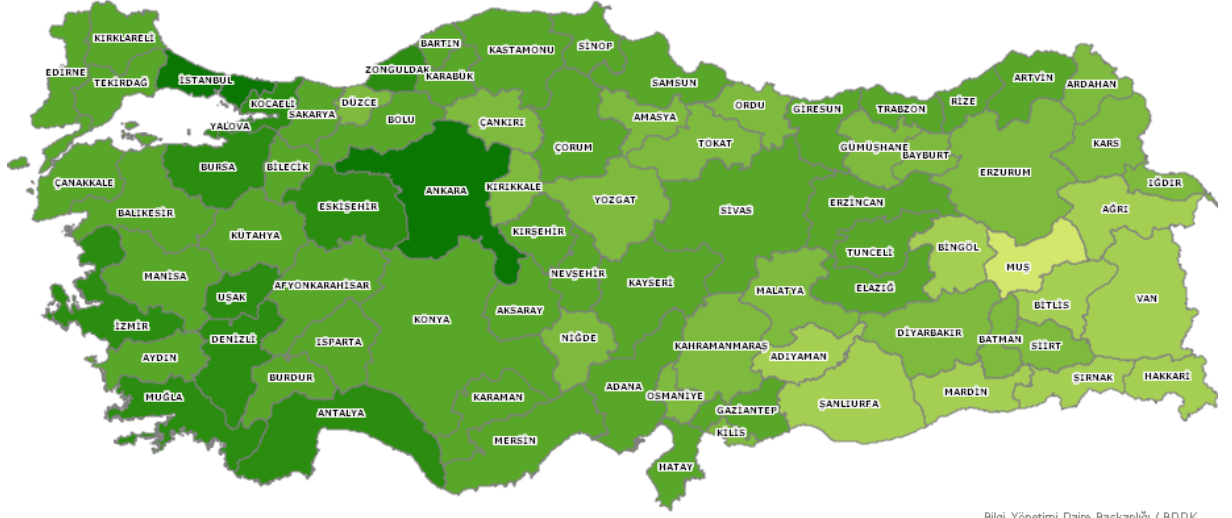

Şekil 8: Kişi Başı Nakdi Kredi

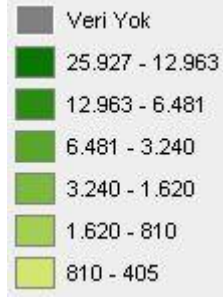

Bilgi Yönetimi Daire Başkanlığı / BDDK

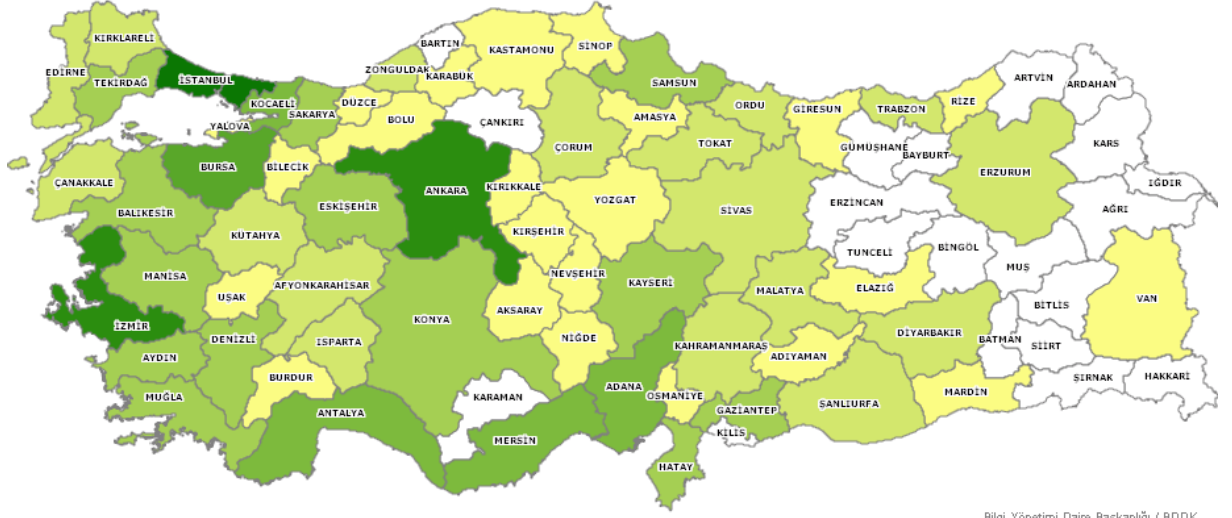
Şekil 9: Kişi Başı Tasarruf Mevduatı

Bilgi Yönetimi Daire Başkanlığı / BDDK

Şekil 10: Kişi Başı Toplam Mevduat

Bilgi Yönetimi Daire Başkanlığı / BDDK

Şekil 11: Tüketici Kredileri